

ZASAVSKI VESTNIK

LETO V. — ŠT. 39.

OLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZASAVJA

TRBOVLJE, 2. OKTOBRA 1952

ZVEZA BORCEV NOV OKRAJA TRBOVLJE je polagala obračun enoletnega dela

V nedeljo, 28. septembra, se je v lepo okrašeni dvorani okraja Trbovlje vršila letna skupščina Zveze borcev NOV našega okraja. Na skupščini je bilo 90 izvoljenih delegatov — borcev NOV. Odprl jo je predsednik okrajnega odbora ZB tov. Ivan Sorn-Bojan, ki je pozdravil vse navzoče delegate, predstavnik ljudske oblasti in množičnih organizacij, zlasti pa prisotnega sekretarja GO ZB NOV Slovenije tov. Metoda Gričarja. Po izvolitvi delovnega predsedstva in običajnih komisij je podal obširno poročilo predsednik OO ZB NOV tov. Sorn. Iz tega referata povzemamo sledeče:

Izvoljeni delegati ZB NOV smo se danes zbrali, da pregledamo naše uspehe, prav tako pa tudi neuspehe, da se seznanimo z našimi problemi, in kar je najvažnejše: da spoznamo naloge, ki jih bomo izvajali v bodoče.

Organizacija ZB NOV, ki je poklicana, da bdi nad pridobitvami naše velike osvobodilne vojne, da izpolnjujemo poslednjo voljo, želje in misli naših padlih borcev, t. j. da gradimo srečnejše življenje v socializmu, se zaveda svojega odgovornega poslanstva.

Ze od vsega začetka je bila ZB v tako razgibanem in marsikdaj zapletenem mednarodnem položaju velik činitelj v našem javnem življenju, predvsem pa v obrambi naše države. ZB je pravzaprav naša druga Armada, zveza pogumnih ter v borbi in delu prekalenih ljudi, ki so vedno pripravljeni upreti se vsakemu sovražniku, ki bi hotel zaslužiti našo državo in nam vzeti svobodo in neodvisnost.

Gospodarski, politični in psihološki pritisk, ki ga kremelska birokracija ob pomoči satelitskih držav že več let izvaja na našo državo, je zaradi enotnosti in moralne sile naših narodov doživel poraz. Niti štiri leta niso bila potrebna in SZ se je prav na našem primeru v svetu popolnoma razgalila. Ves svet vse bolj spoznava, da od socializma v SZ ni ostalo drugega kot velika propaganda, ki jo mečejo v svet.

Dejstvo, da smo se enotno uprli osvajanju težnjam SZ in kljub pritisku gradili naprej ne samo materialne temelje naše države, marveč tudi socialistične proizvodne odnose, nam je

ustvarilo velikanske simpatije in ugled v svetu. Ustvarili smo močne prijateljske vezi z mnogimi državami, ki prav tako kot mi želijo mir in mirni razvoj na osnovi medsebojnega spoštovanja in suverenosti. Takšna politika naše države, ki temelji na demokratični osnovi, doživlja iz dneva v dan nove zmage. Dokaz za to so prijateljski odnosi, konkretno: gospodarsko, politično in kulturno sodelovanje predvsem z ZDA, Anglijo in Francijo, in na novo postavljeni prijateljski odnosi z Avstrijo, Grčijo in Turčijo. Dokaz, da naša država uživa velik ugled v inozemstvu, je nedavni obisk podpredsednika vlade in ministra za zunanje zadeve Velike Britanije g. Edena ter mnogi drugi obiski raznih parlamentarnih delegatov, novinarjev, organizacij itd.

Toda mi imamo sovražnike tudi izven informbirojskega bloka, ki bi na tem delu Balkanskega polotoka raje videli vse drugo, samo ne takšne Jugoslavije, kot je. Mnogo pobud za to prihaja iz znanega centra mračnjstva in reakcije — Vatikana. Ti ljudje so v ozki povezavi s fašističnimi kličami in Italiji in ostanki reakcije v Jugoslaviji, ki se na vse načine trudijo, kako bi našo državo onemogočili. Zato bomo najodločneje nastopili proti reakciji, pa naj si bo črne ali katere koli druge barve. Naj se zavedajo, da jih bomo potepali, kakor smo to storili v NOV.

Italijanskim fašističnim kričalcem pa naj veljajo besede maršala Tita, da smo vedno pripravljeni na sporazum, ne moremo se pa nikomur podrediti. Kdor koli bi napadel našo zemljo, bo našel v njej svoj grob.

Da je naše ljudstvo res vsestransko pripravljeno in strnjeno okoli svojega vodstva, je med drugim zelo nazorno pokazala proslava 10-letnice ustanovitve prvih štirih slovenskih brigad v Dolenjskih Toplicah. Ta mogočna manifestacija je potrdila, da je tradicija NOV živa in neporušljiva.

Borci, ki so preživeli težko NOV, bodo svoje naloge izvršili sedaj tem prej, ker ne gre več za borbo na življenje in smrt, marveč za zgraditev lepšega življenja — za socializem. To so ideali, za katere smo se borili in jih sedaj uresničujemo.

nem, gospodarskem in vzgojnem vprašanju. Posebno pa mora biti ZB budna proti vsem reakcionarnim in sovražnim parolam, zlasti pa proti političnemu klerikalizmu. Za člane ZB je nujno, da razčistijo svoje pojme v odnosu do religije, saj so jim še v svežem spominu pokolji, ki so jih vršili Rožmanovi hlapci, ko so s parolo: »V imenu pet Kristusovih ran, naj pogine partizan!« klali in mučili naše najboljše borce, ko so izdajalski duhovniki zapeljevali nezavedne ljudi na hudodelska pota proti lastnemu narodu in bi jih hoteli še danes zavajati in dobiti pod svoj vpliv, zlasti pa mladino. Člani ZB moramo biti odločni borci proti mračnjstvu in zapeljevanju naše mladine, ki jo moramo vzgojiti v zavedne in odločne državljane naše socialistične domovine.

Danes, ko skušajo različni vojni hujskači povsod, zlasti pa v SZ in njenih priveskih, zrušiti svetovni mir, moramo biti z vsemi jugoslovanskimi narodi budni nad temi poskusi, da nam ne bi posegli po naši svobodi. Naša borba je bitka za ohranitev neodvisnosti naše države, ki uživa simpatije vseh miroljubnih ljudi v svetu. Prepričani smo lahko, da je enotnost naših narodov zanesljiv porok naše svobode in neodvisnosti. Na naša mlada pokolenja bomo prenašali borbeni duh iz naše NOV in na njenih tradicijah vzgajati mlade socialistične ljudi, ki bodo pripravljeno žrtvovati za svobodo in neodvisnost tudi življenje.

Po tem poročilu je sledilo blagajniško poročilo in poročilo nadzornega odbora, nato pa se je razvila živahna in plodna diskusija. Delegati so iznašali

Trboveljsko društvo »Svoboda« ob priliki gostovanja na Koroškem.

razna pereča vprašanja ZB. Z dolгим aplavzom so navzoči pozdravili besede tov. Gričarja, ki je dal navodila za nadaljnje delo Zveze borcev. Predvsem je podčrtal skrb za borce NOV, ki so doprinesli v vojni mnoge žrtve, danes pa so pri izgradnji socialistične države med prvimi. ZB je dolžna, da nudi svojim članom vso moralno in materialno podporo, skrbi pa naj tudi, da bodo vsi borci NOV člani ZB.

Borci NOV morajo biti nosilci napredne miselnosti ter nosilci boja proti klerikalni reakciji in misticizmu. Dolžni so prav tako, da nenehno oživljajo in poglobljajo tradicije iz osvobodilne vojne ter v duhu teh tradicij vzgajajo

nova pokolenja. Borci naj odločno zavračajo in strejo vse negativne pojave, ker so prvi zainteresirani na nemotenem socialističnem razvoju naše države, saj so k ostvartvi pogojev za uresničenje socializma največ doprinesli.

Delegati so obravnavali tudi izvenarmadno vzgojo, organizacijska in še druga vprašanja.

Ob koncu so izvolili nov okrajni odbor in nadzorni odbor ZB, ki štejeta skupno 27 članov. V okrajni odbor so izvoljeni borci NOV kot Sorn, Slapnik, Ribič, Brečko, Narad, Pečar in še drugi. Ti so nam porok, da bo delo okrajnega odbora v bodoče še bolj uspešno kot doslej.

Program političnega dela Komunistične partije okraja Trbovlje

Na podlagi referata in diskusije ter v duhu novega osnutka Statuta KPJ je okrajna partijska konferenca sprejela naslednjo resolucijo, ki se nanaša na osnovne in tekoče naloge organizacij Komunistične partije okraja Trbovlje:

1. Nadaljnja demokratizacija naše ljudske oblasti in decentralizacija naše države in politične uprave nam narekuje nadaljnjo krepitev partijskih vodstev naših mestnih in občinskih komitejev. Zato moramo usposobiti mestne partijske komiteje za samostojno reševanje vseh družbeno-političnih nalog na svojih področjih. Istočasno je treba

krepiti in osamosvojiti tudi odbore mestnih ljudskih občin za samostojno reševanje vseh gospodarskih nalog, predvsem pa, da skrbijo za dvig življenjskega standarda delovnih ljudi. Naloga teh partijskih vodstev je, da stalno dvigajo samostojnost partijskih organizacij v celoti, da postanejo vsestransko sposobni, ugledni voditelji delovnih množic.

2. Ohraniti moramo enotnost in čistost Partije ter uvesti strožno kontrolo nad rednim in pravilnim delom partijskih organizacij, zato zaostriamo borbo v naših partijskih organizacijah proti vsem odklonom in sovražnim vplivom. Naloga partijskih organizacij in mestnih komitejev je, da očistijo svoje vrste vseh oportunističnih, malomeščanskih in karierističnih elementov ter raznih nepopoljšljivih omahljivcev. Še bolj kot kdaj koli je treba zaostri boj proti gnili familiarnosti in proti neiskrenosti. Posvetili bomo več pozornosti stalnemu političnemu in ideološkemu dvigu članstva Partije, da bo premagovalo vse težave, ki nastajajo in bodo še nastajale pri graditvi socializma v naši deželi. Z uvedbo znanstvene kritike in samokritike v Partiji bodo odpadle mnoge napake in slabosti pri članih, članstvo pa bo raslo in se vzgajalo ob pravični oceni.

3. Okrepiti moramo boj za moralni lik komunista. Ne smemo dopustiti, da bi člani Partije v svojim nemoralnim življenjem kvarili ugled Partije. Ker je Partiji tuja vsaka ideologija, ki ne temelji na znanstvenih ugotovitvah — predvsem pa sta ji tuja idealizem in mistika — ne more trpeti v svojih vrstah ljudi, ki nimajo razčiščenih pojmov do klera in ga podpirajo s krsti, cerkvenimi porokami, z birno, obhajilom itd., hinavsko zvrčajo krivdo na sorodnike. Zato odslej že pri sprejemanju v Partijo zapiramo vrata vsem tistim, ki z idealizmom in misticizmom niso še obračunali. Partijskim organizacijam in mestnim komitejem naročamo, da s poglobljanjem v študij pričnejo s sistematično vzgojo članstva

Partije, da prevzgojijo tiste člane, ki jih je mogoče prevzgojiti, ostale pa izključijo iz svojih vrst. Ustvariti moramo močno, enotno Partijo, očiščeno vseh slabosti in napak, da bodo imeli njeni člani vse vrline pravega lika komunista, ki je priljubljen pri delovnih ljudeh.

4. Stalna naloga partijskih organizacij in njenih vodstev je, da skrbijo za politično-ideološki dvig članstva Partije. Organizirajo naj seminarje z vodilnimi kadri Partije in političnih organizacij, stalni poglobljeni študij v partijskih organizacijah, posvetovanja komunistov po najvažnejših gospodarskih, političnih, vzgojnih in drugih vprašanjih, da se bo razvijalo naše partijsko članstvo. Poleg tega bodo partijske organizacije vzgajale svoje članstvo na seminarjih, ki naj se organizirajo skupno za člane in ostalo delovno ljudstvo. Zelo praktična vzgojna oblika dela so odprti partijski sestanki, ki jih je treba temeljito pripraviti. Ljudske univerze naj postanejo najmočnejše sredstvo za prevzgojo naših delovnih ljudi. OPO morajo reševati samostojne vprašanje proučevanja partijske literature in vprašanje širše izobrazbe svojega članstva v društvih. Prav tako si morajo prizadevati tudi za njihovo strokovno izpopolnjevanje. OPO naj dopisujejo v partijski in drugi tisk ter naj pridobivajo nove naročnike.

5. Boriti se moramo za dosledno izvajanje Statuta KPJ, ki bo sprejet na VI. kongresu KPJ. Vse, kar bo v njem novega in demokratičnega, bo treba takoj obrazložiti partijskemu članstvu. Skrb za vzgojo članov, borba za množico, borba proti kleru, organiziranje partijskih aktivov v društvih in v političnih organizacijah, sprejem novih članov v KP iz vrst delavcev in kmetov, in končno stalna skrb naših partijskih organizacij za spoznavanje zgodovinsko in znanstveno ugotovljenih resnic marksizma-leninizma, so poglavitne naloge partijskih organizacij in posameznih članov v borbi za zgraditev socializma.

Naloge Partije v političnih organizacijah

Partijske organizacije so dolžne krepiti vlogo Osvobodilne fronte, razširjati njene vrste, stalno aktivizirati delovne ljudi pri utrjevanju ideološko-politične enotnosti v borbi za socializem in proti težnjam imperializma in Vatikana, ki je grobar napredka. Množice je treba navajati k večjemu sodelovanju v ljudski oblasti, razvijati kritiko in kontrolo ljudskih množic nad delom državnih in gospodarskih organov, razglaševati reakcionarne elemente, ki so se vtihotapili v družbene organizacije, aktivno razvijati politično borbo proti akcijam sovražnikov socializma, proti omahovanju posameznih slojev delovnega ljudstva ter jim nenehno obrazlagati probleme naše graditve ter zunanjo in notranjo politično situacijo.

Naloga Partije je, da mobilizira množične organizacije za sodelovanje v AFŽ, zlasti pri delu z zaostalimi, pasivnimi množicami žena.

Posebno skrb je treba posvetiti vzgoji naše mladine, ki naj se vključuje v delavska prosvetna društva »Svoboda« in v telesnovzgojno društvo »Partizan«. V teh društvih se moramo boriti za to, da bo mladina dobila dovolj primerne zaposlitve, vzgoje in zabave. Stalna skrb partijskega članstva pa je, da s stalnim delom vzgaja navdušene socialistične patriote. Zato sodi vzgoja mladine med osnovne dolžnosti naše družbe — začeti pa moramo s pravilno vzgojo v družini, nadaljevati jo v šoli in delavnici ter povsod, kjer mladina živi in deluje. Zato so za vzgojo mladine odgovorna tudi podjetja, ustanove, ljudska oblast itd. Iz tega sledi, da je za vzgojo mladine odgovorna celotna družba in ne samo šola ali mladinska organizacija.

Skupna skrb družbe je, da podpre pozitivno delo šole in da se bori proti (Nadaljevanje na 2. strani)

NALOGE IN DELO ZVEZE BORCEV

Ena izmed najvažnejših nalog organizacije ZB NOV je izvenarmadna vzgoja. Z resolucijo Informbiroja je bila naša Partija postavljena pred nove, nepričakovane težave. V ospredje je bilo postavljeno vprašanje o obrambi svobode in neodvisnosti naše socialistične Jugoslavije. Ugotoviti moramo, da v tem pogledu pri nas nismo storili toliko kot bi lahko. Največ so napravile v našem okraju v tem pogledu gasilske organizacije, PLZ in RK. Pomembno delo v izvenarmadni vzgoji opravljajo v našem okraju gasilska društva, kjer deluje 33 takih društev; ta imajo 854 članov, med njimi 108 žensk, 156 mladincev ter 142 pionirjev in pionirk.

Važno vlogo pri izvenarmadni vzgoji opravljajo naša planinska društva, kjer se naša mladina krepi telesno in duševno, hkrati pa se uči v čitanju zemljevidov in načrtov ter orientacije na terenu.

Tudi stanje predvojaške vzgoje se je izboljšalo, odkar ima koordinacijski odbor nadzorstvo nad delom.

Leta 1951 so bile v okraju formirane mobilne in vaške enote PLZ, ki štejejo 323 članov.

Preteklo in letošnje leto smo zgradili zaklonišča v vseh industrijskih podjetjih oz. na področju okraja, obstoječa pa smo popravili.

Organizacije LT so v našem okraju še maloštevilne. V okraju deluje 21 osnovnih organizacij LT. V zadnjem času smo začeli tudi s formiranjem Aero-klubov.

Mnogo more napraviti v izvenarmadni vzgoji tudi fizikultura. V zadnjem času so postala aktivnejša tudi telesnovzgojna društva »Partizan«, ki jih imamo v okraju pet. Število članov je naraslo, precej je pionirjev, toda vse premalo je mladine, odrasle šole.

Koordinacijski odbor je s pomočjo KZB organiziral partizanske pohode. Ti imajo gotovo velik politični in mobilizatorski pomen, bilo bi pa napačno misliti, da so najboljša oblika izvenarmadne vojaške vzgoje. Vsekakor pa je bila ena od največjih uspešnih akcij ZB pohod na proslavo 10-letnice formiranja prvih štirih slovenskih brigad v Dolenjske Toplice.

Na to proslavo je odšlo iz našega okraja na Dolenjsko nad 5000 ljudi, kar je lep dokaz, kako žive so še v ljudstvu tradicije naše NOV.

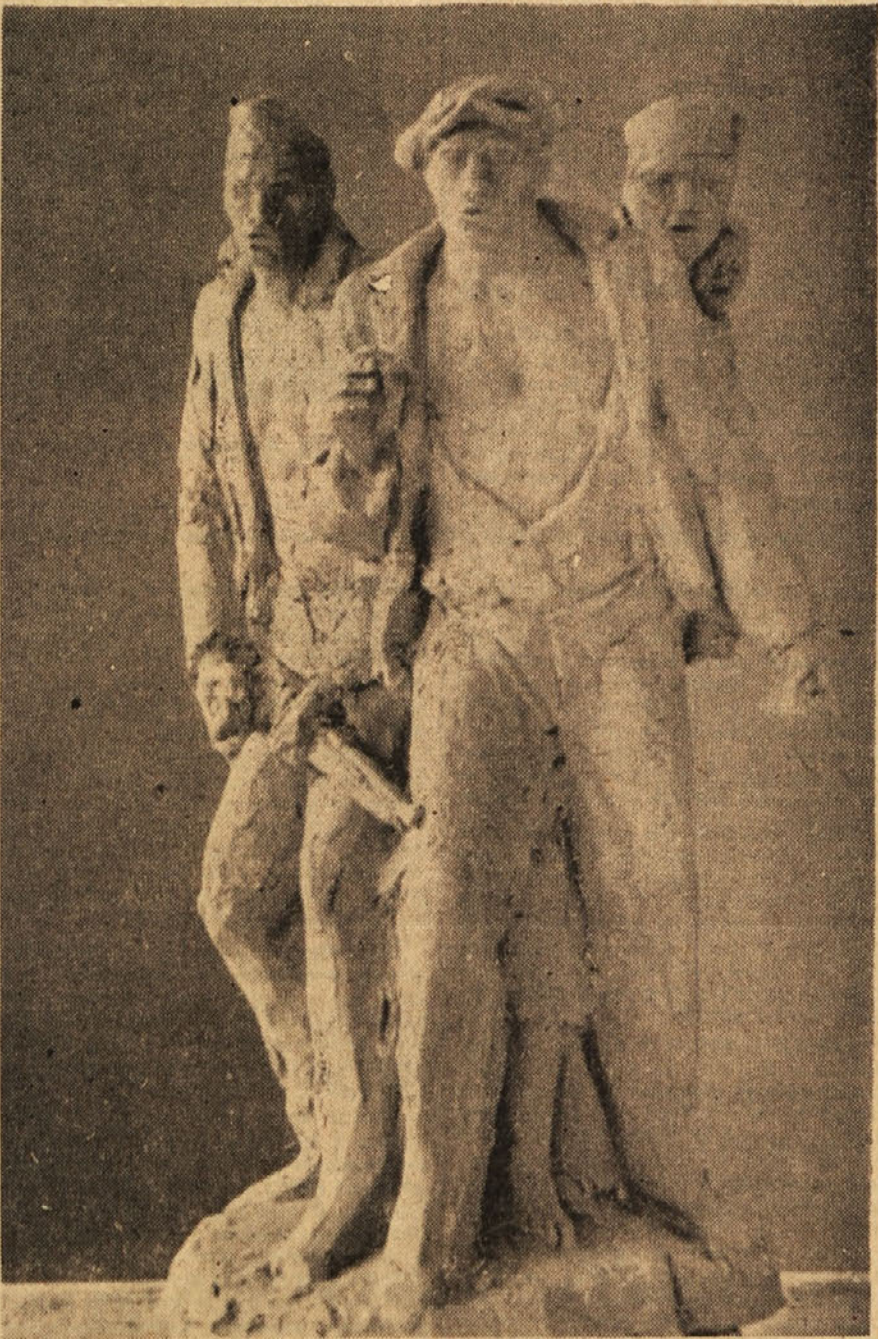
Za izvenarmadno vzgojo je velikega pomena tudi strelstvo, ki pa se nikakor ne more razviti.

V času tekmovanja smo v okraju postavili 12 spominskih plošč žrtvam NOV, dva spomenika pa smo odkrili na Dolu pri Hrastniku in v Lokah nad Zagorjem. V gradnji so spomeniki še v Hrastniku, Radečah in Trbovljah.

Posebno vprašanje, ki mu mora ZB posvetiti vso pazljivost, je vprašanje

invalidov, demobiliziranih borcev, družin padlih borcev in partizanskih sirot. Ne smemo dopustiti, da bi se pri nas dogajali primeri, kot so se ponekod, da so borci NOV odpuščali iz službe.

ZB je revolucionarna organizacija, ki mora sodelovati pri vsakem politič-

Osnutek spomenika padlim borcem v Trbovljah — delo akademskega slikarja Stojana Batiča. Odkritje spomenika bo 29. novembra. Dela na velikem podstavku, ki bo imel obliko spirale, so v polnem teku

V zadnjih dneh po svetu

V Moskvi so se končala kitajsko-sovjetska pogajanja in je bil sklenjen sporazum med Kitajsko in ZSSR. Po tem sporazumu bo sovjetska vlada izročila kitajski vladi do konca letošnjega leta čangčunsko železnico, mešana kitajsko-sovjetska uprava v Port Arturu pa bo podaljšana do sklenitve mirovne pogodbe med ZSSR in Japonsko ter med Kitajsko in Japonsko. Mnogi so menjajo, da sklenjeni sporazum zakriva številna nesoglasja, ki vladajo med Kitajsko in ZSSR.

V Turčiji so prispeli člani skupine jugoslovanskih višjih častnikov pod vodstvom generalnega podpolkovnika Pavla Jakšića. Ob njihovem sprejemu je predsednik turške republike izjavil, da ima prijateljstvo med Jugoslavijo in Turčijo vse pogoje za čim bolj razvoj, kar bo v korist obeh držav in miru v svetu.

Naše ministristvo za zunanje zadeve je spet izročilo romunski vladi noto, v kateri odločno protestira proti hudomu prekrsu romunskih obmejnih organov, ko so dolgo streljali na jugoslovansko ozemlje in na jugoslovanske obmeje organe ter proti zahrbtnemu uboju nedolžnih jugoslovanskih zadržnikov.

V sporazumu z Mednarodno organizacijo dela, ki omogoča izpolnjevanje jugoslovanskih delavcev v tujini, bo čez nekaj časa poslano 371 jugoslovanskih delavcev v razne evropske države. Dosedaj poslani delavci so se v tujini dobro znašli in delajo s svojim vedenjem zelo lep vtis.

Anglo-ameriška vojaška uprava se brani dati Slovencom v Trstu odškodnino, ki so jo dali židom. Slovencom pa je nocoj dali. Anglo-ameriška vojaška uprava naj bi zgradila iz javnih sredstev Slovencom v Trstu tudi Osrednji slovenski prosvetni dom, kar naj bi bila odškodnina za požarji Narodni dom. H graditvi tega doma pa naj bi prispevali tudi požigalci bivšega Narodnega doma v Trstu, med njimi večkratni milijonar, glavni požigalec Francesco Lionta.

CK KP Francije je objavil okrožnico, v kateri obita Martynu in Tillo- nu hude reči, oba pa obljubljata, da bosta podala svoji samokritiki, po katerih noben član KP Francije ne sme dvomiti v pravilnost sankcij proti obema.

Po tajni sediški Timomorskega pakta je bilo objavljeno kratko poročilo, da so izdelali načrte, podlagi katerih bodo opravili v skladu s skupno namero. Ker britanskemu opazovalcu niso dovolili navzočnosti na sejah Sveta timomorskega pakta, je avstralski minister za zunanje zadeve izjavil, da Avstralija ne more sama odločiti o sprejemu novih članov v timomorski pakt in da razširitev tega dogovora v bližnji prihodnosti ni zamisljena.

V Holandiji so prišli po devet-tedenski krizi do nove vlade, ki jo je sestavil vodja delavske stranke Willem Drees.

V volilni kampanji, ki se razvija v ZDA, je Truman napadel »stare izolacioniste« in dejal: »Ti sovražniki Združenih narodov nam bodo nekada dne rekli, da se moramo umakniti s Koreje, drugi dan pa, da moramo še razširiti spopad. Oni zahtevajo, da zapustimo svoje zavezanice in da zavremo program vzajemne varnosti ter da se oddaljimo s poti k miru, ki smo jo ubrali.«

O poslednjih iranskih protipredlogih na ponudbo Trumanu in Churchillu za rešitev petrolejskega spora vlada v Londonu in v Washingtonu molči. Sodiijo, da sedanjí predlogi niso nikakšen temelj za pogajanja.

V Libanonu še vedno nimajo nove vlade. Novi predsednik Libanona Kamil Samun je zahteval od bivšega predsednika vlade Sadija Munlija, naj sestavi novo vlado, kar nekdanji predsednik vlade Abdal el Jafi ni hotel sprejeti njegovega poziva.

Po razgovorih med Nagibom in britanskim veleposlanikom v Kairu sodijo, da bi Nagib ugetnil prehiteli Veliko Britanijo in staviti predloge, naj bi Sudanci dobili popolno svobodo pri izbiri svoje poti v bodočnost in ne da bi Sudan postal postopoma samostojen, kakor si to zamisljajo v britanskem znanjem ministristvu.

OPOZORILO!

Uprava cementne tovarne v Trbovljah opozarja prebivalce naselja Zgornji Limberk in Zgornje Dobrne v Trbovljah, da je izkoriščanje kamnoloma v Retju prestavila v bližino nekdanjega skladišča razstreliva (pod kipo) in je zaradi tega nevarno gibanje in paša živine v bližini teh naselij zaradi pogostega streljanja v kamnolomu.

Zlasti pa je paziti na dana znamenja začetka in konca vsakokratnega streljanja v kamnolomu. Za vse posledice zaradi nepazljivosti odklanja uprava cementarne v Trbovljah vsako odgovornost.

UPRAVA CEMENTARNE V TRBOVLJAH

Ustanovljena je trgovinska zbornica

Ustanovni občni zbor trgovinske zbornice za okraj Trbovlje si je pred nedavnim iz vrst svojih delegatov izbral bodoče vodstvo trgovinske zbornice. Spritno reorganizacije naše celotne drž. uprave stoji sedaj ta važna zbornica pred sledečimi nalogami:

da skrbi za napredek organizacije in poslovanje svojih članov glede njihove trgovinske dejavnosti;

da daje svojim članom nasvete, mnenja in pojasnila v posameznih trgovsko-upravnih, finančnih, prometno-tarifnih in še drugih gospodarskih vprašanjih, nadalje o stanju na tržiščih, o gibanju cen in podobno;

da skrbi za krepitev poslovne morale z dviganjem socialistične zavesti pri trgovskem kadru in da skrbi za odpravljanje vseh negativnih pojavov v blagovnem prometu, kot so to n. pr. monopolistične, partikularistične in podobne tendence;

da predstavlja in zastopa koristi svojih članov pred državnimi organi in v gospodarstvu;

da daje mnenja in pripombe na predloge glede predpisov in drugih ukrepov na področju gospodarstva, še posebej pa na področju trgovine, ki jih izdajajo lokalni in drugi državni organi; da pazljivo zasleduje razvoj blagovnega prometa na področju okraj in proučava probleme trgovine ter na podlagi takih proučevanj daje svoja mnenja in predloge Svetu proizvajalcev okrajnega ljudskega odbora in še drugim oblastnim činiteljem;

da skrbi za strokovno vzgojo in izpopolnjevanje trgovskega kadra, prireja v ta namen tečaje, seminarje, strokovna predavanja itd.;

da daje okrajnemu ljudskemu odboru mnenja za izdajanje dovoljenj (registracije) za ustanavljanje trgovskih podjetij, odpiranje novih prodajal, pri odzemanju takih dovoljenj in pri združevanju teh podjetij;

da opravlja določene posle iz pristojnosti državnih organov, ki jih ti organi prenašajo na trgovinske zbornice, kot n. pr. izdajanje odločb o strokovni usposobljenosti trgovin, osebja, posle v zvezi s polaganjem strokovno-praktičnih izpitov itd.;

da vodi register (pregled) vseh podjetij in prodajalnih svojega področja, evidenco trgovskih pomočnikov in vajecev ter po potrebi še drugega v trgovini zaposlenega osebja.

Iz prednjega vidimo, da so naloge trgovinske zbornice obsežne in odgovorne in jih bo zbornica s pomočjo svojih organov, kot so to: skupščina, upravni odbor zbornice, nadzorni odbor, sekcije, odbori, časno razsodišče, reševala le s širokim krogom svojega članstva, ki je prostovoljno in ne zajema samo področja trgovin, marveč tudi proizvodna podjetja.

Trgovska in proizvodna podjetja, ki niso še člani trgovinske zbornice, naj se glede pojasnil o včlanjenju in ostalem obračajo neposredno na naslov: Trgovinska zbornica za okraj Trbovlje v Trbovljah-Lokah št. 312.

ko-ra

Odprti partijski sestanki v Hrastniku

V pretežni večini so imeli po vseh naših OPO in komitejih KP konference, na katere je bil dostop svoboden tudi nečlanom Partije. Le žal, da se jih ne-partijski niso udeležili v večjem številu, da bi se spoznali z delom Partije. Na vsaki konferenci naših OPO sta bila podana gospodarsko-politični referat in organizacijsko poročilo. Lahko bi trdili, da so v gospodarsko-političnem poročilu nazivali vsa vprašanja, ki jih mora poznati vsak član KP, da z njimi seznanja vse ostale, da tudi drugi spoznajo naše težave v izgradnji socializma na gospodarskem in političnem področju. Na splošno pa je bilo organizacijsko poročilo slabše, in to v pogledu slabše obravnave dela Partije na področjih, kjer njeni člani živijo in delajo; tako je bilo premalo obravnavano delo Fronte, AFZ, LMS, nadalje delo kulturno-prosvetnih društev itd. V premajhni meri se je obravnavala čistost Partije, vprašanje dobrih in slabih članov OPO, vprašanje izključitve in sprejema novih članov. Ni treba morda misliti, da so bile konference slabe. Tega ne moremo reči, le pomanjkljive so bile.

Doslej najboljša partijska konferen-

Na trboveljski gimnaziji so razpravljali O VZGOJI MLADINE

Neposredno pred okrajno partijsko konferenco smo imeli odprt partijski sestanek na gimnaziji. Ker vključuje gimnazijska partijska celica profesorje in žene s terena, je razumljivo, da smo govorili o vzgojnih vprašanjih. Poleg partijcev se je udeležilo sestanka okrog trideset nepartijscev, ki so živahno diskutirali o vzgojnih problemih in pokazali, da jim je vzgoja naše mladine pri srcu.

Diskusija, ki se je razvila po referatu, je bila zelo plodna. Oglašali so se partiji in nepartiji. Zlasti smo se ustavljali ob vprašanju dvojne vzgoje. Dom nudi otroku drugačno vzgojo kot šola. To bomo skušali preprečiti na ta način, da bomo naše rodiljske sestanke obogatili z referati o vzgoji, ki bodo našim staršem prinesli nove poglede

na socialistično vzgojo. Iz skupnih vzgojnih prijemov doma in šole bodo lahko izšli socialistični ljudje. Da pa bi bila povezava doma in šole še globlja, smo sklenili, da bomo prosvetni delavci in člani Partije hodili po terenih, zlasti pa po delavskih naseljih in govorili o vzgojnih vprašanjih. K temu delu bomo pritegnili tudi prosvetne delavce-nepartijce. To bo ena izmed naših prvih nalog v zimski sezoni. Prav tako nas skrbi izvenšolska vzgoja. Pri tem nosi veliko odgovornost tudi kinopodjetje, ki odreja, kateri filmi so za mladino. Pri tem napravi večkrat grobe napake. Prav tako spuša pionirje k takim filmskim predstavam, ki zanje niso primerne. Sklenili smo, da se bo za to vprašanje moral pozanimati Svet za kulturo in prosveto. Take stvari bi morale pravzaprav kontrolirati Društvo prijateljev mladine, ki pa v Trbovljah žal še ni osnovano. Tudi tu bo naša skrb, da bomo zbirali prijatelje otrok in forisrali ustanovitev tega prepotrebnega društva.

Zadnji dve leti se je pojavilo tudi vprašanje ženske mladine, ki je izpolnila 14 let in ne gre naprej v šole. Za taka dekleta bi morali osnovati gospodinjke, krojne in druge tečaje, da bi koristno izrabila čas v čakanju na vaje-niško mesto ali službo. Žene-partijke so obljubile, da bodo poskrbele za takšna dekleta po ženski organizaciji. Zdrave ljudi po duhu in telesu bomo vzgojili v naših športnih organizacijah. O tem vprašanju je govoril nepartijski prof. Marinič, ki je opozoril, da mladina, ki živi in dela v športu, ne pija-čuje, ne kadi in sploh ne živi nemoralno. Sklenili smo, da bomo na rodiljskih sestankih in tudi individualno vplivali na starše, naj pustijo svoje otroke v prostem času na športna igrišča in v telovadnice. Zanje je to zdravo in tudi cesta ne bo iz njih napravila izprijece.

Poleg vzgojnih vprašanj se je diskutiralo o odnosov prosvetnih delavcev do religije. Uvideli smo, da smo bili partiji v tem pogledu premalo budni, vztrajni in revolucionarni. Pre-vzgojo naših idealistično usmerjenih profesorjev smo odirali od sebe, v prihodnje bomo zaradi tega v našem sindikatu poživili ideološki študij, ki prav gotovo ne bo naletel na gluha ušesa. Starejših pač ne bomo spreobračali, nam gre za mlajše učne moči, ki si morda še niso utrile svojega svetovnega nazora in še iščejo pravo pot. Njihova vzgoja bo temeljila tudi v delu v množičnih organizacijah, zlasti pa v delavskih prosvetnih društvih »Svoboda«, kjer lahko pomagajo pri različnih akcijah, kakršne jih pač vesele.

Odprt partijski sestanek je pokazal, da so takšna shajanja zelo potrebna in učinkovita. Starši so lahko uvideli, da profesorji, člani KP, svojih nalog ne opravljajo malomarno in da žele vzgojiti iz zaupane jim mladine najboljše ljudi.

-a-

Program političnega dela

(Nadaljevanje s 1. strani.)

neznatnemu pouku. Z učitelji in profesorji je treba navezati tesnejše stike, da jim bomo pomagali osvojiti si marksistično filozofijo in da se bodo po njej ravnali tudi v praksi. S takšnim načinom dela bomo vzgojili človeka, ki bo poznal zakonitosti razvoja naše družbe.

Zagotoviti je treba potrebno literaturo, predvsem pa izkoristiti razpoložljivo. Posvetiti moramo pozornost za večjo samostojnost v individualnem delu za ideološko dviganje članstva Partije kot eno osnovnih metod ideološke vzgoje. Samo tak način dela je pokor, da bomo vzgojili in usposobili našega delavca in inteligenta, da bo sposoben samostojno odločati na zaupanem mu službenem mestu ter s tem pospešil graditev socializma.

Naloge Partije v sindikatih in delavskih svetih

Komunistična partija mora vzgajati sindikate, delavske svete, upravne odbore in celotni delavski razred v duhu marksizma-leninizma. Da izpolni to nalogo, naj organizira širšo in bolj sistematično politično, gospodarsko in kulturno-prosvetno delo med omenjenimi

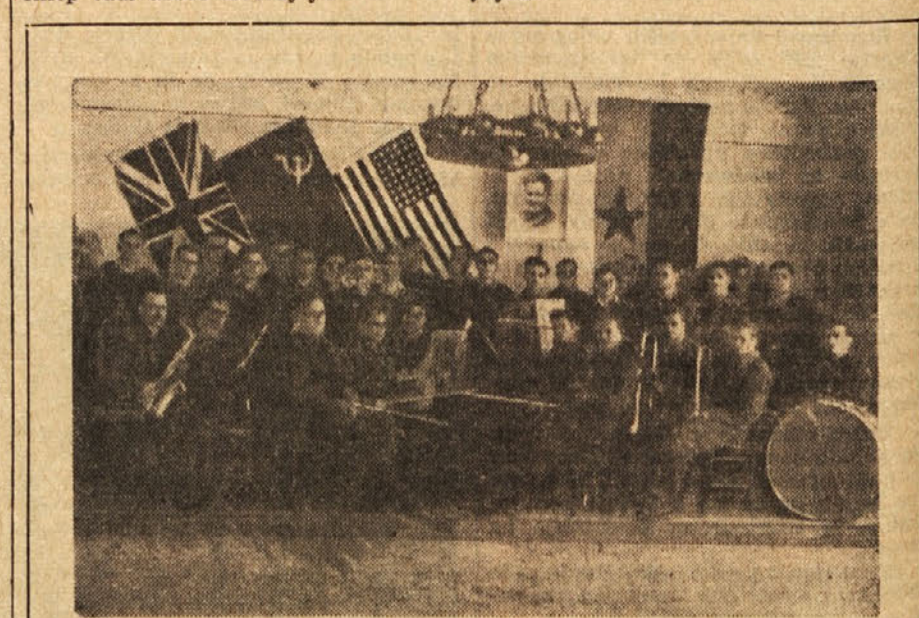
organi. Zato naj bo njihovo sodelovanje s Partijo tesnejše, da jim bo lahko nudila večjo pomoč in da bodo lažje opravljali naloge, ki jim jih je zaupala družba. Nadaljnja njihova naloga je dnevna skrb za zboljšanje življenjskega standarda, pravilna oskrba, hitrejša graditev stanovanj, gradnja kulturnih domov itd., uveljavljati je treba pravice delavcev ter se odločno boriti proti birokratskemu pačenju in izigravanju njihovih pravic. Vse te naloge je treba reševati v neposrednem sodelovanju s pristojnimi forumi.

Naloge Partije v gospodarstvu

Partija je dolžna pomagati pri razširitvi in okrepitevi socialističnega sektorja našega gospodarstva v vseh njegovih področjih, zlasti pa v trgovini in gostinstvu. Pomagati in podpreti moramo boljšo organizacijo gospodarskih podjetij, ustanov in državnega gospodarskega aparata. V tej smeri je treba mobilizirati sposobne partijske aktivce, ki bodo služili kot primer sposobnosti, discipline in požrtvovalnosti naše Partije.

Nenehno je treba širiti sektor združnega socialističnega premoženja proizvodnih sredstev v kmetijstvu. Okrepitev moramo notranje politično delo v združenju, doseči čim aktivnejše sodelovanje združnikov v življenju zadruge pri kolektivnem postavljanju in reševanju nalog z odgovornostjo vseh združnih članov, skrbeti za vsestransko organizacijo razširitve kmetijskih združenj.

Občinskim odborom naj Partija pomaga na sejah, na konferencah in na zborih volivcev, da se pametno širi komunalna dejavnost, da bodo čim prej dograjeni začetni objekti, da bodo njihovi sveti delavci, da bodo bremena pravično razdeljena, delo pa nagrajeno po zaslugi.

Proo izvajanje »Partizanske kanfate« leta 1944 v Gornjem gradu

S trboveljskimi kulturniki po Dolenjskem

(Nadaljevanje in konce)

V soboto zjutraj je moral pevski zbor že zgodaj na pot. Po programu naj bi sodeloval pri odkritju spominke plošče padlemu partizanskemu pesniku Miranu Jarcu. Odkritje bi moralo biti na cesti pod Pugledom na Kočevskem. Odpravili so se proti Staremu Logu — ko pa so prišli tja, so zvedeli, da bo ta dan res odkritje velike spominke plošče v Starem Logu, nihče pa ni vedel ničesar o plošči na cesti. Zapeli so žalostno žrtvam — da pa bi izpolnili svojo dolžnost, so kljub zagotovilom domačinov, da gredo zastoj, odšli proti Pugledu. Hodili so mimo požganih kočevskih vasi in skozi goste kočevske gozdove že dobro poldrugo uro, ko se je zazdelo Pelku, da so zašli. Ni kazalo drugega, ko da je splezal na visoko bukev in se razgledal po okolici, ki jo je nekdanje dobro poznal, saj je partizani v teh krajih. Ko se je razgledal, je vpraševal spodaj stoječe pevce, če vidijo, kam pada senca. Ker pa so sami stali v gosti senci pod košatim drevjem, seveda niso mogli ustreči njegovi želji. Saj pa tudi marsikdo ni videl niti njega, ki se je zibal v vrhu bukev, kako naj bi šele ugotovil, kam pada senca. No, končno so le nekako dognali smer, ki

bi morala biti odklonjena od dosedanje smeri za 30 stopinj v desno. Spet je stopil Janez na čelo in po kratkem hodu, kar povprek po podrastju, so prišli v Pugled, ali bolje: na kraj, kjer je nekoč stala kočevska vas Pugled. Vas so namreč požgali med okupacijo Italijani in od nje je ostalo le še nekaj razvalin, že davno prerastlih z gostim rastlinjem. Raslo je še tudi sadno drevje, ki pa je bilo že popolnoma izrojeno in ni bilo opaziti na njem niti najmanjšega sadu.

Pod Pugledom pa je bila vas Cesta, prav tako požgana. Ni pa bilo opaziti tudi tu kakega življenja, razen prisotnih pevcev; šele sedaj so bili zatrdno prepričani, da ne bo odkritja spominke plošče. Kako je prišlo do tega nesporazuma, pevci še danes ne vedo!

Odšli so spet v Stari Log, kjer se je zbiralo ljudstvo, da bi prisostvovalo odkritju prej omenjenega spomenika padlim partizanom; zapeli so v njihov spomin nekaj partizanskih pesmi, nato pa so se morali nujno vrniti v Dolenjske Toplice, kjer naj bi nastopili na večernem koncertu na trgu, ki ga pa tudi ni bilo.

Godba in orkester sta med »izletom«

pevcev izkoristila čas in opravila temeljito vajo za večerni nastop, ki bi moral biti na trgu v Dolenjskih Toplicah. Opoldne! Treba je bilo oditi iz Smihela v Dolenjske Toplice. Radovan se je še spomnil, da bi se spodobilo zapustiti našim naslednikom, ki nas bodo to noč zamenjali in prenočevali v gostoljubnem internatu, poročilo »s položaja«, in res je nastalo sledeče »vojno« poročilo:

»Kulturni štab IV. operativne cone, ki je s silnim, neubranljivim jurišem zavzel to noč celotno internatsko poslopje v Smihelu pri Novem mestu, ga prepušča v nadaljnjo uporabo vrhovom slovenske kulture: Slovenski filharmoniji in zboru »Srečko Kosovel«.

Kako so došli vršaci sprejeli ta naš poklon, nismo zvedeli.

Odpravili smo se z obema avtomobiloma v Toplice. Na poti smo že srečevali naše prometne miličnike, vse na enakih rdečih pobarvanih motorjih. Promet je namreč že toliko narasel, da so morali stopiti miličniki v akcijo in pričeti uravnavati promet ter nadzorovati izpolnjevanje prometnih predpisov. Sli smo takoj na zletni prostor Cankarjeve brigade, kjer smo pričakovali nadaljnjih navodil. Po vseh zletnih prostorih je vladalo že zelo živahno vrvenje. Vse se je vrtele okoli paviljonov, ki so bili založeni z vsemi mogočimi dobrotami.

Kmalu je prišel Radovan in nam povedal, da nameravanega koncerta na trgu ne bo, pač pa da bomo priredili

miting na enem izmed zletnih prostorov v večernih urah. Tako smo bili vse popoldne prosti, po mili volji smo si ogledovali vrvenje po zletnih prostorih, na katerih so se srečavali znanci iz narodnoosvobodilne vojne ter obujali spomine na minule dni.

Zvečer smo priredili pred veliko množico ljudstva miting. Pevci so peli, godba je igrala, za njo pa so se vrteli plesa željni pari. Smuknil sem se na prostor, kjer so člani SNG uprizarjali »Raztrgance« v nalašč za to igro narejenem mlinu, nato pa smo se odpravili v Žužemberk na prenočevanje.

Prenočevali smo v tankakšnem »Domu prosvete«, le da so tisti, ki so imeli rahlo spanje, spali zelo malo časa, ker so že pred drugo jutranjo uro pričela brniti mimo Doma vsa mogoča vozila, kolona pa se nato skoraj ni pretrgala do 9. ure zjutraj.

Godba se je odpravila že ob 5. uri zjutraj k sprejemu vlakov v Stražo, za pevce pa je bilo določeno, da se bodo odpravili okrog 9. ure, kar pa se ni zgodilo, ker je bila cesta za obratni promet popolnoma zaprta. Ostali smo morali v Žužemberku, kjer smo preganjali dolgeč z izvrstnimi klobasami. No, trojci izmed nas se je posrečilo najti v Žužemberku znanko-domačinko, ki nas je povabila na pravo črno kavo, ki je sicer v Žužemberku redek pojav, dasi imajo dovolj prave kave, ker jim jo pošiljajo ameriški sorodniki.

Po govoru maršala Tita, za katerega smo vsi občudovali, da mu nismo mogli prisostvovati, je končno prispel naš avtomobil in odpeljali smo se na glavni zletni prostor, ki ga je pravkar zapustil maršal in ki ga je še napolnjevala veličanska množica ljudstva, ki je bila še vsa pod vtisom Titovega govora.

Ob 14. uri so se razvrstili godbeniki pod glavnim odrom, pevci na odru, okoli odra pa velika množica, ki je poslušala naš celotni program, pripravljen za to priložnost. Kmalu po izvedbi programa pa smo se pričeli zbirati okoli avtomobilov, ker smo slutili, da bomo le s težavo izšli iz veličanskega vrveža. In res smo bili vse do Novega mesta vključeni v kolono, iz katere smo prišli šele, ko smo zavili na stransko pot proti Smarjeti.

Vsem se je poznala na obrazih utrujenost; drug za drugim so pričeli dramati v avtomobilih, nastala je tišina, ki jo je motilo le brnenje motorjev. Ustavili smo se še enkrat v Zidanem mostu, kjer smo spremili do vlaka tov. Radovana in Pelka, ki sta morala biti še isto noč v Ljubljani, avtomobil pa so zavili proti Rimskim Toplicam in dalje preko Dola in Hrastnika v Trbovlje, kjer so se kulturniki biveše IV. operativne cone po kratkem pozdravljanju razšli na svoje domove z zavestjo, da so z glasbo in pesmijo spet enkrat razveseljevali borce, zbrane iz vse Slovenije na veličastnem zboru partizanskih brigad.

-a-

Koroška nas je prisrčno sprejela

Na povabilo deželne vlade za Koroško smo odšli člani trboveljske »Svobode-center« na Koroško, da vrnemo obisk koroških pevcev, ki so bili ob obisku deželne poglavarja koroške vlade, g. Wendenigza, v Sloveniji gostje naših sindikatov.

Za to gostovanje smo se dobro pripravili. V soboto, 20. t. m., so nas udobni Putnikovi avtobusi odpeljali ob lepem vremenu brez Jezersko na Koroško. Z nami so odpotovali tudi predstavniki naše vlade, tov. Ivan Regent s soprogo, tov. Lev Modic, sekretar Sveta za znanost in kulturo pri vladi LRS, ter tov. Janko Rudolf, predsednik Sveta sindikatov Slovenije.

Po kratki obmejni carinski formalnosti smo odšli v njihovo hišo, kjer nas je prisrčno pozdravil namestnik deželne poglavarja koroške vlade, g. Krassnig. Pri sprejemu je bil prisoten naš konzul, tov. Mitja Vošnjak, ki nas je potem tudi ves čas spremljal. Poleg obeh pa so sprejemu prisostvovali še drugi visoki vladni funkcionarji.

Za prisrčen sprejem se je zahvalil tovariš Regent — godba pa je zaigrala nekaj koračnic, na kar smo se spustili po krasnih serpentinah v celovsko kotlino.

Že ob sprejemu smo začutili, da bo naš obisk še bolj okrepil prijateljske vezi med našim in koroškim ljudstvom, zato smo z zanimanjem pričakovali nadaljnjih vtisov. V dobrem razpoloženju smo brželi skozi Železno Kapljo in Velikovec proti Celovcu, kjer so nas pred krasnim poslopjem Delavske zbornice pričakovali predstavniki deželne vlade na čelu z deželnim poglavarjem Wendenigom, ki nas je v veliki dvorani zbornice prvi pozdravil, za njim pa župan mesta Celovca, predsednik deželne zveze sindikatov ter njen prvi tajnik. Vsi so nam želeli prijetno bivanje med njimi z iskreno željo, da se prijateljsko sodelovanje z nami še bolj poglobi, kar bo gotovo tudi prispevek k utrjevanju miru med narodi. Za prijateljski sprejem se je v imenu vlade LRS in članov »Svobode« zahvalil tov. Ivan Regent.

Po kosilu smo se odpeljali skozi Gospodarsko polje na grad Ostrovo, na katerega je prekrasen pogled z doline. Grad je lepo ohranjen, v njem je v muzeju ohranjeno

mного zgodovinskih stvari. Osebe, ki ti tu postreže z okrepčili, je oblečeno v starih zgodovinskih kostumih.

Na poti na grad Ostrovo smo si ogledali »Knežji kamen«, ki je še danes priča naše slavne preteklosti. Mnogo je pa še drugih spomenikov, ki nas spominjajo, da je Koroška zibelka zgodovine Slovencev.

Zvečer smo priredili koncert v gledališču. Nastopili so ženski in mešani zbor naših »Slavčkov« ter delavska godba iz Trbovelj. Dvorana je bila nabita. Koncert je prav dobro uspel in so nastopajoči želi veliko priznanje. Bilo je tudi evetja. V razgovorih s poslušalci smo ugotovili, da so bili presenečeni nad umetniškimi izvajanjem programa in izjavljali, da v Celovcu nimajo tako kvalitetnega zbora ne godbe. Tako priznanje nas je seveda iznenadilo in veselilo.

Naslednji dan, v nedeljo, smo si ogledali novozgrajeno šolo, ki nosi ime dr. Rennerja. Šola je zidana po najmodernejših načelih ter ustreza vsem pedagoško-higienimskim principom ter ima na razpolago vse najsodobnejše učne pripomočke.

Po ogledu šole smo se vrnili na Zmajev trg, kjer so naši godbeniki in pevci priredili majhen koncert, ki je vzbudil veliko pozornost vseh mimoidočih, ki so obstali in se zbirali okrog nas in živahno aplaudirali pri vsaki odpeti pesmi. Tisti pa, ki so bili oboroženi s fotoaparati, so pridno snemali našo skupino.

Spet smo sedli v avtobuse in odšli ob Vrbskem jezeru v Hodiše, kjer so nas čakali številni občani hodiške občine, ki je najbolj slovenska. Župan nam je izrekel dobrodošlico, za katero se je zahvalil tov. Rudolf Janko. Njihov mešani in moški zbor sta zapela nekoliko pesmi. Mešani zbor je zapel spet slovenske, moški pa nemške narodne pesmi. Najprišrčnejše pa so zapeli šolski otroci znane koroške »Mav« čez izaro... »Tam, kjer leče bistra Zila...« Njihovi otroški glasovi so zveneli ganljivo in mehko. Naši pevci in godbeniki so jim vrnili pozdrav s pesmijo. Radi bi se še zadržali med njimi, toda kratko odmerjen čas nam tega ni dopuščal. Odhiti smo proti Beljaku na Osojsko je-

zero, nač katerim se dviga Kanzel (1911 m.). Nanj smo se povzpeli z žičnico. Prekrasen pogled po celi Koroški nam bo ostal v neizbrisnem spominu.

Po večerji se je poslovil od nas vladni svetnik, ki se mu je za vse gostoljubje in prisrčen sprejem zahvalil Trboveljčan. Polni nallapsih vtisov smo se vrnili že v mraku ob Vrbskem jezeru v Celovec in od tod naprej proti Wolfbergu, kjer smo preспали.

V Wolfbergu nas je iznenadil sprejem, ki ga ob 11. uri zvečer paš nismo pričakovali. Pozdrav župana, godba, vse to nas je prepričevalo o velikih simpatijah, ki ga gojijo onstran naših meja do našega ljudstva. V ponedeljek smo dobro razpoloženi odšli v Graz, ki pa si ga nismo mogli bliže ogledati, ker smo že v prvih popoldanskih urah odhiti proti Mariboru. Na meji smo hitro opravili, v pozdrav domovini pa je godba zaigrala nekaj koračnic.

Prispeli smo v Maribor, kjer so nas domačini radovedno spraševali, odkod smo prišli. Dobro razpoloženi pevci in godbeniki so tudi Mariborčanom zaigrali in zapeli nekaj veselih.

Vrnili smo se z lepega potovanja z prepričanjem, da smo tudi nekaj doprinesli k zblizanju našega in avstrijskega ljudstva in da smo s poglobitvijo prijateljskih odnosov na kulturnem področju prispevali k utrjevanju miru v svetu.

GASILCI TEKMUJEJO NA ČAST VI. KONGRESA KPJ

Rudniško gasilsko društvo v Zagorju je v tekmovalstvu za počastitev VI. kongresa KPJ doseglo že lepe uspehe. V prejšnjem gasilskem tekmovalstvu si je to društvo priborilo 1. mesto v trboveljskem okraju in 3. mesto v Sloveniji.

Društvo šteje okrog 100 članov, med katerimi je 20 mladincev in 12 mladink. Od 1. julija do danes so člani prebelili gasilski dom in uredili društvene prostore, za kar so tvegali okrog 400 ur svojega prostega časa. Pri teh delih so bili najboljši poveljniki Anton Rečnik, njegov namestnik Franc Gomilšek in strojnik Ferdo Rečnik.

V okviru društva je bilo osem teoretičnih predavanj o gasilstvu in 16 praktičnih vaj. Nekaj vaj so organizirali tako, da so črpali vodo na višje ležeča zemljišča, ki so bila ogrožena od suše. Na gasilski festival so se dobro pripravili in poslali na to prireditve polno postavbo v Ljubljano. Sedaj pridno vadijo in se pripravljajo na okrajni gasilski dan.

V svojem tehničnem tekmovalstvu pa društvo ni zanemarilo kulturno-prosvetnega dela; dramska skupina, ki šteje 14 članov je naštvadila igro, ki so jo dali ob otvoritvi gasilskega doma. Tudi pevski odsek se je pripravil za javni nastop. Ima 18 članov, večinoma mladine. Društvo zbira sredstva za nakup glasbil, ker nameravajo ustanoviti glasbeni odsek. V nedeljo 7. t. m. je to društvo odprlo svoj gasilski dom s kulturno prireditvijo.

NOVICE IZ DOLA PRI LITJI

Dne 20. septembra je bila pri nas odprta partijska konferenca. Na njej je prišla na dnevni red tudi elektrifikacija vasi. To vprašanje, ki se je sprožilo že pred leti, je zadnje čase povzročilo veliko razpravo. Da je elektrifikacija pri takem tempu napredka kot ga terja sedajni čas, vsakemu kraju neogibno potrebna. Prebivalci iz Dol so pripravili žrtvovati denar in ta namen. Ne morejo pa razumeti sosednih Podkumcev, ki neboje prispevali sredstev za glavni daljnovod. Brez tega pa bi bila elektrifikacija Dol predraga. Zato ponovno apeliramo nanje, naj nimate nikakršnih pomislekov; sporazumejmo naj se z Dolanci, pa bo kmalu v obeh vaseh zasvetila električna luč.

Na sestanku so obravnavali tudi vprašanje priprave za občinske volitve, volivne enote in število kandidatov za občinski ljudski odbor.

V nedeljo 21. septembra dopoldne je bilo v Prosvetnem domu v Dolah zdravstveno predavanje o besežiranju. Govornik je povedal, kako razširjena je v naši državi spolna bolezen — jetika. Poudarjal je prizadevanje naših zdravstvenih ustanov, da z rentgenskimi pregledi in ustanavljanjem dispanserjev pobijamo to bolezen, prav tako s cepitvijo, v katerega naj ima ljudstvo vse zavezanje.

Predavanja se je udeležilo veliko število ljudi, ki so z zanimanjem poslušali predavatelja.

Prihodnjih bomo poročali še o prosvetnem delu na vasi. Omenimo še, da se je predjšjo nedeljo »Izseljeniškega dne« na Poljniku udeležilo precej ljudi iz Dol, saj so med okupacijo tudi ti doživeli isto usodo kot Poljančani. To praznovanje je poteklo v najlepšem redu.

S. S.

Jesen je tu — oživel so vinogradi

Novice iz Litije

150-LETNICA SMRTI ZASAVSKEGA ROJAKA MATEMATIKA JURJA VEGE

Dne 17. septembra 1932 je preteklo 150 let od tragične in nasilne smrti slavnega zasavskega rojaka Jurja VEGA. Rojen je bil leta 1754 v mali vasiel Zagorica, v hribih na levem bregu Save. Njegova rojstna hiša, pokrita s slamnato streho, je bila uničena med NOV, ko so Nemci zažgali domala vse vasi v teh krajih, ki so bili zatočišče partizanskega gibanja.

Jurij Vega se je prvotno pisal VEGA, njegovo ime so spremenili v VEGA v nemških solah. Vega je bil med največjimi matematiki in je sestavljal najbolj precizne logaritmične tabele. Te so še danes v veljavi. Izreden sloves je užival kot vojak-topničar. Že z 21 leti je postal inženir; svoja izkustva je prenesel tudi v topništvo in tako pripomoč avstrijskemu orožju do več zmag. Za te svoje uspehe je bil povznan za podpolkovnika in celo v barona. Ker je bil izredno sposoben, je imel precej sovražnikov. Vega se je tutil smeraj za Slovence. Podrobnosti o njegovi smrti še do sedaj niso pojasnjene, o tem je več razlag. Slavnega Zasavca so našli mrtvega — utopljenega v reki Donavi. O Juriju VEGI je bilo napisanih doslej že več knjig, med njimi »Od pluga do krona«, ki je prva biografska povest v slovenskem jeziku.

J. Z.

SMREČICA NA OSTREŠJU PREDILNIŠKE DVORANE

Pred dnevi so slavili zidarji, ki skenčavajo predilniško dvorano na litijskih »Stavbah«, prav lep uspeh: poslopje so dogradili do ostrešja in po stari navadi so pritrili na vrh stavbe smrečico. O tem, da so dvignili stavbo do vrha, se je zvedelo kmalu po vsaj Litiji. Po zagotovitvi pristojnih činitelj bo delo dela za dvorano na »Stavbah« dokončano do praznika Republike. Dne 29. novembra bo v dvorani že prva javna prireditve. S to dvorano bo dobila Litija za sedanje potrebe dovolj veliko dvorano, ki bo stalno na razpolago za gledališke prireditve, koncerte in drugo. Zaradi uporabe sedanje dvorane v Telovadnem domu je prišlo večkrat do trenja med drugimi društvenimi voditelji in člani Telovadnega društva, ki je njen lastnik. Zdi se, ko bo na razpolago nova dvorana na Stavbah, se bo društveno življenje v Litiji lahko vse bolj razmahnilo.

Dokončana dela pri novi dvorani na »Stavbah« bodo terjala še precej denarnih sredstev, precej več kot milijon dinarjev. Po uradnih virih ravnanja predlaga, da se denarja in delavskega sveta pa je potrebni znesek že zagotovljen.

OHHRANIMO SPOMINE NA NOVI!

Te dni je odpotoval tov. Viktor Mlakar, predilniški mojster v Litiji, na novo službeno mesto v Mostar, kjer bo pomagal pri montiranju strojev v novi predilniški tovarni. Ko je tov. Mlakar zvedel, da zbira spomine na NOV, je našega dopisnika v Litiji obvestil o več podrobnostih iz NOV, ki doslej še niso bili v arhivih zapisani. Tako je tov. Viktor Mlakar nanašal spomine na kovaške delavnice v Cvetozu pod Sv. Goro, kjer so v zimi leta 1944/45 partizanski strokovni delavci, večinoma kovači iz Zagorja in Trbovelj, izdelovali okovja za partizanske smučarske enote v Zasavju. Prav bi bilo, da bi se javili Zvezi borcev v Litiji vsi tovarši iz Zagorja in Trbovelj, ki so bili takrat kot partizani na delu v izdelovalnihi smučih pod Sv. Goro. Gospodarski odsek Zasavskega partizanskega odreda, kjer je bil nekaj časa tov. Mlakar, pa je posekal takrat v območju Sv. Gore jesenov les, ki so ga potem razžagali v Litiji. Iz tega lesa so potem izdelovali smuči.

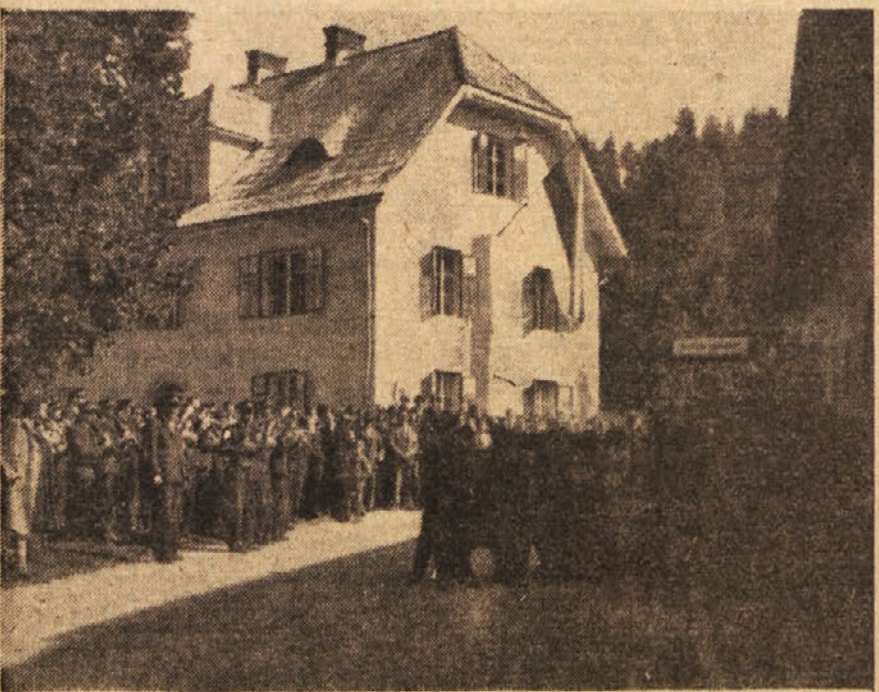
Tov. Viktor Mlakar je izročil v publikacijske namene nekaj svojih partizanskih legitimacij iz NOV. Značilni so na teh legitimacijah še preprosti pečati Kamniško-zasavskega odreda.

Delavsko prosvetno društvo »SVOBODA-CENTER« v Trbovljah

sporoča, da bo njegova dramska sekcija za otvoritev gledališke sezone 1952/53 v četrtek, 2. oktobra, in v soboto, 4. oktobra t. l. ob pol 8. uri zvečer v dvorani Delavskega doma v Trbovljah uprizorila Golouhovo dramo

»KRIZA«

Cene običajne.

Sprejem v Hodišah

Uspehi niso izostali

Komaj nekaj mesecev nas loči od ustanovitve Društva prijateljev mladine v Hrastniku in uspehi so že vidni. Omeniti moramo uspele organizirane izlete med počitnicami. Hrastniški otroci so si pod vodstvom članov društva ogledali okolico Hrastnika in Rimske Toplice. Tja jih je zvalilo lepo kopališče, ki so ga večkrat obiskali. Vseh izletov je bilo devet. Za vse je vladalo zanimanje, saj so se nekateri otroci udeležili izletov po dvakrat ali še večkrat. Vseh izletnikov je bilo okrog 450. Za izlete v Rimske Toplice je pripomogla uprava rudnika Trbovlje-Hrastnik, ki je dala avtobus. Stroške je krilo večinoma društvo, celo za tiste otroke, katerih starši niso člani. Seveda bi brez podpore težko kaj napravili. Tako pa so uprava rudnika in steklarina ter sindikati teh podjetij, prav tako kemična tovarna prispevali znatno denarno pomoč, za katero se društvo lepo zahvaljuje.

Z novim šolskim letom se je delo razširilo. Ustanovljena je pedagoška posvetovalnica. Poslovala bo redno pod vodstvom strokovnega kadra. Na prvih

roditeljskih sestankih šol bo tudi predavanje zastopnikov društva, v katerem se bodo starši seznanili s pomenom društva in načrtom dela. Ker bodo še razna predavanja, se bodo starši lahko izjasnili, kakšno temo si žele.

Kakor ni nobenega večjega industrijskega kraja brez socialno in moralno ogroženih otrok, tako je tudi v Hrastniku. Prva problema sta se že pojavila. Člani ju bodo preiskali in storili primerne korake.

Pionirski organizaciji je društvo dalo pobudo, da vestno vodi delo svojih krožkov. Predlagalo je prireditve raznih tekmovalj. Zmagovalce bo obdarilo s praktičnimi darili.

Sedanje število članstva je pa za tako koristno organizacijo sploh premajhno. To stanje s člani opravičuje razmeroma kratek čas obstoja društva, vendar bi lahko več storili. Sedaj so pridobivanje članov preusmerili na individualen pristop k staršem. Društvo upa, da ga bodo le-ti podprli s pristopom in predlogi za zboljšanje dela.

-18-

EARL BIGGERS:

Skrivnost

EMIE DURAND

»Jaz sem bila njena zaupna prijateljica in tudi zadnja oseba, ki je bila z njo skupaj tisti večer, ko je izginila.«
»Vsi ste torej pred petnajstimi leti pri tistem nočnem izletu v okolici Peshawarja sodelovali?«
Glorija Garland je ostrmelala:
»Peshawar? Saj to je vendar neko mesto v Indiji, če se ne motim? Vse svoje življenje se nisem bila tam!«

Spet je nastala tišina. Tedaj je Flannery vzkliknil:
»Vazite se! Ohljudite ste, da boste govorili čisto resnico!«
»Govorim resnico.«
»Lazete! Tista ženska, ki je o njej govoril sir Frederik, je bila Eva Durand, ki je izginila med nekim izletom v okolici Peshawarja.«

Chan je posegel vmes:
»Prosim vas, gospod nadzornik, oprostite mi, vendar na ta način ne bi smeli ustavljati gospodičin pripovedovanja.«
»Vsi ste oba časnika izreka, ki sta ležala na mizi.«

»Ali bi bili tako ljubeznivi in povedali ime vaše tovaršice in ime kraja, ki je iz njega izginila?«
»To je bilo v Nici, je odgovorila gospodična Garland.«
»Nici? Za vraga, kje pa je to?« je vprašal Flannery.

»V Franciji, ob rivierli, ga je ljubeznivo dodučila gospodična Garland.«

»Nica?« je ponovil Chan. »Vaša tovaršica se je torej pisala Mary Lantelly?«
»Da, je odgovorila izralka.
»Chan je vzela oba izreka in ju dal gospodični Morrow.«

»Ali ste tako prijazni in preberete ta zanimivi članek?«

Kakor je dan poprej v jedilnici hotela

»Frances« brala izreke iz časnika, je to ponovila tudi sedaj:

»Kaj se je zgodilo z Marijo Lantelly? Pred desetimi leti je neka angleška skupina plezala v gledališču v Nici, Dolarsko prisočje. Vsem je ta večer ostal v spominu. Gledališče je bilo nabito. Ravnatelj je izgubil glavo, ker ni vedel, kam z ljudmi, ki so hoteli v dvorano. V zadnjem trenutku je zbolela primadona, glavno vlogo pa je potem izročil zbirski pevki Mariji Lantelly. Končno je prišel čas njene slave. Vsa je zakrčala v hajni razvnetosti in tisti, ki so jo ta večer videli, ne bodo nikdar pozabili njene izredne nadarjenosti, ki jo je pokazala kot mlada izralka. Občinstvo je plaskalo in plaskalo ter jo stalno klicalo pred zastor.«

Po predstavi je ravnatelj vse srečen pohitil v garderobo Marije Lantelly. Odkril je njen talent: iz nje bo napravil veliko zvezdo in jo popeljal v večja gledališča Londona in New Yorka, si je mislil. Izralka pa je vse mirno poslušala, obkleva nato avojo skromno obleko in odšla skozi vrata, ki drže na glavno promeno.

Čakala sta jo slava in bogastvo, če bi le hotela. Če so ji takšne misli vrele po glavi, pa ne bomo nikdar zvedeli. Edino, kar vemo, je to, da se v gledališču ni več vrnila in je sploh izginila. Od takrat je preteklo enajst let in nihče ni več slišal o Mariji Lantelly.

Gospodična Morrow je nehala brati. Bila je nemirna. Nadzornik Flannery od začudenja ni mogel zapreti ust. Edini Charlie Chan se je znal obvladati.

»Gospodična Garland! Marija Lantelly je bila torej vaša prijateljica?«
»Da, gospodi! Sir Frederik je to vedel. Od kod? Tega ne vem. Jaz sem v Nici plezala v leti skupini. Časnik nekoliko pretirava — verjetno je zato, da bi zbudil pozornost med

ljudmi. Po mojem mnenju se je zelo častno odrezala v tisti vlogi, vendar se ne spominjam, da bi bilo res toliko plaskanja. V njej je bil dober material in lahko bi postala odlična izralka, toda na žalost je zapustila gledališče, potem pa je ni nihče več videl.«

»Ali ste jo še kdaj videli?« je vprašal Chan.

»Ko sem se vračala domov, sem jo videla v pogovoru z nekim moškim na promenadi blizu gledališča. Nadaljevala sem svojo pot, ne da bi si kaj mislila. Pozneje sem se pa močno kesala zaradi tega. Saj razumete...«
»Tudi o tej deklici vam je govoril sir Frederik?« je vprašala Morrow.

»Da, pokazal mi je ta izreke iz časnika. Vprašal me je, če sem bila tudi jaz v tisti gledališki skupini in če bi morebiti mogla znova prepoznati Mary Lantelly, če bi jo spet srečala. Odgovorila sem mu, da se je zelo dobro spominjam. — Lepo — mi je odgovoril — morda vas bom še naprosil, da mi še danes zvečer storite takšno uslugo. Ne oddite iz vile, ne da bi me o tem obvestili, prosim. Ohljudila sem mu, da ne bom prej odšla, preden se mu ne bom zglašila. To je vse.«

Gospodični Morrow je skrivaj pogledala nadzornika. Njegov rdeč obraz je bil videti izredno presenečen.

»Gospod nadzornik, imate k temu kaj pripomniti?«

»Jaz? Ne, nič.«

»Sklajala vam, gospodična Garland,« je rekla gospodični Morrow. »Ali nameravate dati časa ostati tukaj?«
»Da. Potegujem se za namestitve v »Alcazarju.«

»Ne odpotujte iz San Franciscu, ne bi se mi prej zglašili. Hvala vam, da ste prišli.«
Gloria Garland se je priklonila proti pisalni mizi.

»Ali smem vzeti ta bisert?«
»Da, da, Seveda.«
»Kadar je izralka dolgo brez zaposlitve, potem so ji dragoceni tudi biserti, pa čeprav so pomajestni.«
Morrow je jo pospremila do stopnic, potem pa se je vrnila v pisarno.

»Torej, kaj pravite?« je vprašala.

»To je neverjetno!« je rekla Kirk. »Spet nova zginula ženska! Saj se vendar ne moreta poznati akupaj v tej hiši Eva Durand

in Mary Lantelly, razen v primeru, če je kje v hiši skrivališče za zginule ženske! Kaj mislite vi o tem, gospod Chan?«
»Vedno bolj se potapljamo v brezdnanjo temo. Priznavam, da se mi spodbikajo tla pod nogami!« je odgovoril Chan.

»Kar vse lepo prepusite meni!« je odvrnil nadzornik. »Jaz bom že spravil stvar na pravi tir. Če bo treba, se bom potrudil tudi do nebes!«

»Gospod nadzornik! Star kitajski pregovor pravi: Če nerodno stopiš v kalno vodo, bo še bolj kalna in blatna. Če pa jo pustiš pri miru, se bo sama zblistrila.«

Flannery ga je ježno pogledal, potem pa je odšel iz sobe, ne da bi se poslovil. Za seboj je toženo zaloputnil vrata.

Chan je je ustavil:

»Oprostite, toda svetoval bi vam, da se ne zadržite preveč pri primeru te pobege ženske, ki je samo postranski pojav v tej zgodbi. Mislite vedno na sira Frederika, na takšnega, kakršen je neigibno ležal v pisarni na tleh in brez kitajskih copat na nogah. Če se bomo od tega oddaljevali, bomo zašli.«
»Ali bomo sploh kdaj zvedeli resnico o tej stvari?«
»Ne izgubljalite glave!« je dejal Chan. »Neki modrijan je rekel: Oblaki se zgube, modro nebo pa ostane.«

Priklonil se je in stopil na stopnice, ki so držale v vilo.

Tudi gospodična Morrow je vstala. »Ali se bomo kaj kmalu spet videli, da bi se še naprej pogovarjali o tej zadevi, gospode,« je vprašal Kirk.

»Gotovo in celo nujno potrebno!«

»Potem je dobro. Na svidenje!«

Ko se je Kirk povzpela v vilo, ga je Chan povabil v svojo sobo, ki je v njej poprej bival sir Frederik Bruce. Našel je detektivna zamisljenega pred prtljago sira Frederika, ki je bila nakopičena v kotu.

»Ali ste že pregledali vsebino teh kovčkov?« je vprašal Chan. Kirk je odkimal.

»Nisem, saj to ne sodi v moje posele. Flannery jih je sinoči pregledal, pa ni nič našel. Kaj takšnega smo pač lahko pričakovali. Prosim me je, naj jih pošljem na angleški konzulat.«

»Flannery z nekaterimi stvarmi vse prehitro opravi,« je pripomnil Chan. »Ali imate ključ? Rad bi tudi nekaj vtaknil svoj nos.«

Kirk mu je dal ključ in ga pustil ga megla. Kitajec se je takoj lotil dela. Čez nekaj trenutkov se je pojavil v salonu s kopico knjig v naročju.

»Ali ste kaj našli?« je vprašal Kirk.
»Ni, razen teh knjig. Bodite tako ljubeznivi in stopite bliže.«

Kirk je vstal in z velikim zanimanjem začel prelistavati knjige.

»Tristo vrgov!« je nazadnje vzkliknil.

»Opazili ste, kdo je pisec vseh teh knjig, ali ne?« ga je vprašal Chan in glasno prebral naslove: Potovanje skozi Kitajsko, Potovanje po Perziji, Eno leto v puščavi Gobi, Tibet, Zapiski raziskovalca. Kitajec je skopi na pol zaprte oči pogledal Kirka.

»Vse to so dela našega prijatelja polkovnika Beata. V prtljagi sira Frederika ni nobenih drugih knjig. Ali se vam ne zdi to čudno?«

»Kajpada,« se je strinjal z njim Kirk. »Zanima me...«

»Tudi jaz se stalno vprašujem... Sinoči, ko sem opazoval globoki pogled tega raziskovalca, sem se začel vpraševati, kdo je neki ta človek. Ko pa je bil sir Frederik ubit, so mi misli nehote začele bežati k temu človeku in k njegovemu blaznemu, mrtmornu in skrivnostnemu obrazu, ki se za njim skrivajo morda divje strasti.«

Chan je vzel knjigo »Moje življenje.«

»Mislim, da bom sedaj začel brati to malo zbirko knjig sira Frederika in bom začel to knjigo, v kateri svetovni popotnik opisuje na kratko vse svoj življenjski tek.«

»Preden pa je Chan odprl knjigo, je zavzvali zvonec. Paradi je pripeljal v salon gospo Dawson-Kirk, ki je stopicala lahkotno kot mlada deklica.

»Pozdravljen, Barry! Gospod Chan, upala sem, da vas bom tukaj našla. Torej se le nate vkrcali na ladjo!«

Fizikultura in Sport

Novo športno društvo v Trbovljah

Dobrna v Trbovljah postaja vedno bolj središče širjenja delavske kulture. Tukaj so prvi ustanovili delavsko prosvetno društvo »Svoboda«. Ob vsakem koraku si prizadevajo, da bi na vseh področjih razširili delovanje za kulturno-prosvetno vzgojo našega delovnega ljudstva. Naš mladi rod želijo vzgajati na svetlih tradicijah delavskega razreda.

V tem pravcu so tudi ustanovili oz. dali pobudo za poživitev svojega nekdanjega predvojnega športnega društva. Uspehi so.

Nedavni ustanovni občni zbor je bil plod tega prizadevanja. Okrog 130 po večini mladih ljudi je pristopilo v novo društvo in ponovno dokazalo, da si mladi ljudje žele zdrave kulture in telesne vzgoje, ki naj temelji na amaterstvu in delavskih tradicijah.

Ta sestanek je pokazal polet ustanoviteljev novega društva in njegovih članov za širjenje telesnovzgojnih področij na tem delu velikih Trbovelj. V diskusiji smo videli, da so naši delovni ljudje polni upov in v uspeh.

Pričelo se je jesensko tekmovanje v Zasavju

I. kolo v nedeljo 28. septembra

Rudar II. : Proletarec II. 7:0

Krško : Retje 0:5

Litija : Svoboda 4:2

Bratstvo : Dobrna : ta tekma je odložena do 8. oktobra.

Mladina:

Rudar I. : Proletarec 7:0.

Ureditev prostorov za igrišča je bila njihova prva naloga, kajti posamezne sekcije že imajo številne prijavitelje. Njihov novi Sindikalni dom bo postal drugi center vzgajanja mladih ljudi poleg majhne dvorane »Svobode«.

Predsednik »Svobode« je nakazal ton vprašanju vzgoje mladine. Videli smo, da so na Dobrni pravilno razumeli razširjeno sejo plenuma OK KPS Trbovelj glede vprašanja vzgoje mladine. Predsednik je dejal: »Nova pot, nakazana v vzgoji mladine, je naša. Prepustite jo nam!« — To storimo radi, ker vemo, da so tovariši z Dobrne na pravi poti.

Šahovsko prvenstvo Trbovelj v septembru

Za šahovsko prvenstvo v Trbovljah se je v preteklem mesecu borilo 16 šahistov. Prvak je postal letošnji zmagovalac Trbovelj tov. Vili Rugel, kateremu je resno ogrožal prvo mesto pionir Jazbec, ki je kljub materialni premoči spregledal šah in tako izgubil točko za prvo mesto. Do 10. kola je bil favorit za zmagovalca tudi mladi Rajevec, ki je do tedaj izgubil samo pol točke, pozneje pa jih je moral oddati kar 3 in pol. Rezultati so: 1. mesto: Rugel 14 točk, 2. mesto: Jazbec ml. 12 in pol točk, 3. in 4. mesto: Rajevec in Jazbec st. 11 točk, 5. mesto: Škrbec 10 točk.

6. oktobra se bo pričel turnir za doseg 5. kategorije. Šahovski klub ima sedaj v Športnem domu Rudarja udobne prostore, kjer bo imel vsak ljubitelj šahovske igre prijetno razvedrilo. Šahisti naj se prijavijo za ta turnir v čim večjem številu. Igra se vsak torek, četrtek in soboto od 5. ure popoldne dalje.

V proslavo VI. kongresa KPJ se pripravljajo množični turnirji, tako pozivamo trboveljske šahiste, da se jih udeležijo v kar največjem številu.

TELESNOVZGOJNO DRUŠTVO »PARTIZAN« V ZAGORJU TEKMUJE

Skoraj bo dve leti, odkar smo v Zagorju videli zadnji javni nastop bivšega telovadnega društva. Po tem nastopu je delo v društvu zamrlo. Šele po ustanovitvi »Partizana« je društvo spet oživilo in prejšnjo soboto in nedeljo smo bili prijetno iznenadeni s telovadno akademijo in javnim nastopom, kjer so naši telovadci pokazali, kaj znajo.

Nastopilo je 84 pionirjev, 36 mladink, 50 članov in članice, med njimi 12 članic iz Radeč in 9 telovadcev iz Trbovelj.

Akademija in javni nastop sta bila dobro obiskana. Zlasti so se za telovadbo zanimali številni mladi gledalci. Posebno privlačna je bila orodna telovadba mladink na dvojni bradji; marsikaterga mladince je bilo sram, da stoji ob strani, medtem ko so mladinke pridno vadile in zato dosegle lep uspeh.

Če bodo v društvu delali še v nadalje tako dobro, smo prepričani, da bomo naše telovadce in telovadkinje še večkrat videli nastopiti z novimi telovadnimi točkami.

ZAGORJE DOBI SODOBNO KEGLJIŠČE

Ze dve leti so se člani kegljskega kluba športnega društva »Proletarec« v Zagorju pripravljali, da si zgradijo svoje kegljišče. Lani so si nakupili potrebni materiali, vendar ni bilo prave gošnje ali, da bi začeli z delom. Letos pa, ko so začeli s tekmovanjem za VI. kongres KPJ, tudi kegljaši niso hoteli zaostajati za drugimi društvi in delovnimi kolektivi, temveč so si zavili rokave in se lotili gradnje kegljskega igrišča. Z materialom jim je pomagal rudnik, delovno silo pa so dali člani sami. Rea je, da šteje ta sekcija komaj 20 članov, toda leti so bili že od meseca julija tako marljivi, da so spravili kegljišče že pod streho. Kegljiaše je dvostezno, zares sodobno, in menda takega nima mnogo krajev v Sloveniji. Zidano je z opeko in bo uporabljivo tudi pozimi.

Nekateri člani sekcije so žrtvovali pri gradnji kegljišča doslej že nad sto udarnih ur. Klub je na svoji seji sklenil, da bo kegljišče odprl še pred začetkom kongresa KPJ, kar bo gotovo mogoče, če bodo člani delali še v naprej z istim zaletom kot doslej. Zelja kegljašev je, da bi jim pomagali tudi člani ostalih množičnih športnih sekcij. Kegljiaše bo že v svoji lepi leži — nahaja se v parku v Toplicah, t. j. v rudarskem centru — privlačno mnogo prijateljev tega športa, da igrajo aktivno ali pa samo kot opazovalci. Prve kot druge vabijo kegljaše, da jim sedaj prislokojijo na pomoč, da bo igrišče čim prej zgotovljeno.

V sindikalni knjižnici (Ločičnik Pavel — Fotoklub Hrastnik)

Ameriški barvni film „Broadwayske melodije“

V najrazkošnejšem filmu, ki je bil zadnja leta posnet v Hollywoodu, in so mu dali naslov »Ziegfeld Follies«, ne smemo iskati vsebine, pač pa zabavne točke, ki jemljejo človeku diha in se nizajo kot program v kabaretu.

Veliki impresario Ziegfeld sanja na nebu o svojih uspehih na Broadwayu, newyorškem umetniškem in zabavnem središču, razmišlja o možnostih za uprizoritev nove revije z mladimi igralci. S pomočjo lutk Loua Bunina se mu te sanje uresničijo. Kakor v sanjah se vrstijo točke sporeda, ena lepša od druge.

Slavna plesalca Fred Astaire in Gene Kelly plesata pred spomenikom step. V tem plesu doživljata tri dobe svojega življenja.

James Melton in Marion Bell pojeta arijo in duet iz Verdijeve opere »Traviata«. Victor Moore in Edward Arnold nastopata v skeču »Plačaji mi dva dolarja«. Fred Astaire in Lucille Bremer se pojavita v baletnem prizoru o milijonarju in gizdalnu. Znana in priljubljena Esther Williams (Ples na vodi) nastopi v podvodnem baletu — komik Red Skelton, poznan iz istega filma, pa govori samogovor pijanca.

Fred Astaire in Lucille Bremer spet izvajata baletni prizor: Balada iz kitajske detriti. Judy Garland — kuplet slavne igralke. Keeney Wynn: »Prosim, medkrajeno!« (skeč o telefonu). Lena Horne poje »črnsko romanco«. Fanny Brice izvajata skeč — kuplet. Katarina Grayson pa pesem in balet.

Film je bil nagrajen na festivalu v Cannesu kot najboljši glasbeni film.

Kino Trbovlje

bo predvajal v naslednjih dneh ameriški barvni film

»BROADWAYSKE MELODIJE«

Naslednji teden bo na sporedu jugoslovanski film

»HOJA LERO«

Razpored predstav bo razviden iz lepakov in reklamnih omaric.

Izpred sodišča

Pobirala sta prostovoljne prispevke

V vasi Semnik nad Zagorjem imajo kar dva cerkvena ključarja. To sta Janez Hribar iz Semnika št. 18 ter Leopold Zupan iz iste vasi, stanovalca na št. 7. Oba sta med seboj zelo dobra prijatelja. Pa zakaj bi ne bila, saj služita oba enemu gospodarju, čeprav je med njima skoraj 20 let razlike v starosti. Obema pa je postalo v zadnjem času pred vsačeni nekoliko nerodno, ker sta slišala od njih, da se za cerkvena pripravila prav nič ne brigata. Te besede vsačnov so jo tako zbudile in bolele, da sta hotela za vsako ceno ponovno dobiti izgubljeni ugled pri vsačanih. Sam kako? Nista dolgo razmišljala. Sklenila sta in napravila načrt za pobiranje prostovoljnih prispevkov za popravilo cerkve. To se jima je zdela verjetno najboljša rehabilitacija za izgubljeni ugled. Predpriprave za nabiranje in tekanje sem in tja, enkrat Hribar na Zupanov dom, potem spet Zupan na Hribarjev dom in v oboje rezultati. Spisek vsačnov na pobirali pol — bomo videli, koliko bo kdo dal. Umo je Janez Hribar brskal po hiši do hiše, da bi poprosil vsačene za majhen dar, s katerim bodo potem popravili cerkev. Dobro zamisljena Hribar-Zupanova nabiralna akcija je rodila že prvi dan kar lep uspeh; nabral je nič manj in nič več kot 19.000 din. Pri posameznih posestnikih je dobil po cel tisoč ali pa še več. Posebno pa sta se izkazala sam Leopold Zupan z 2000 din in Hribar s 1500 din, nadalje Ivan Zupančič, Frane Kovčič, Alojz Vračnikar st., Jože Prosenec, Frano Rancigaj in Marija Jenko z denarnimi zneski po 1000 din. Bilo je še nekaj takih, ki so dali po 500 din, kot n. pr. Milka Bregar, Ivan Knez in Lovro Rakovec. Ostali vsačani so dali manjše zneske, vendar nihče manj kot 50 din, toda teh je bilo zelo malo.

No — morda bi Janez Hribar še kar naprej pobiral denar pri vsačanih za popravilo cerkve, če ne bi budni organi LM v Zagorju pristili temu na sled ter preprečili nadaljnje pobiranje teh prispevkov, ki je bilo v nasprotju s predpisi oblasti, ker ni bilo predhodno priglaseno in dovoljeno.

Tako sta se tudi ta dva moža zaradi neupravičenega pobiranja prostovoljnih denarnih prispevkov morala zadržati zaradi storjenega prekrška pred sodnikom za prekrške pri OLO Trbovlje. V svojih zagovorih sta navajala, da svojega dejanja nista štela za nobeno protipravno dejanje. Sodnik za prekrške je obdolžena Janeza Hribarja spoznal za krivega prekrška neupravičenega pobiranja prostovoljnih prispevkov, ga kaznoval s primerno denarno kaznijo, istočasno pa tudi nabrani denar odzvel in ga odposlal Skladu za socialne ustanove v Ljubljano, kjer bodo s to denarno vsoto nadalje razpolagali.

OBJAVE

OPOZORILO VSEM PROIZVAJALCEM ŽIVILI

Da bi preprečili izdelovanje, predelavo in razpečevanje slumljivih, manjvrednih prehranbenih predmetov in živil, ki bi lahko škodovala zdravju potrošnikov, je oblast izdala Odredbo o obveznem sanitarno-higienškem pregledu živil. Ker je odredba z objavo v Uradnem listu LRS št. 21 že stopila v veljavo, opozarjamo vse proizvajalce živil, kakor tudi potrošnike na določbe te odredbe, ki je strogo obvezna.

Vsako podjetje, ki proizvaja živila oziroma sleherni proizvajalec živil na ozemlju LRS mora poslati na pregled vzorce vseh živil, še preden gredo v promet, ali pa takrat, ko izpremenijo svoje proizvajalne sestavine. Vzorce živil je treba pošiljati kemičnemu laboratoriju Centralnega higienskega zavoda v Ljubljani (za Ljubljano-mesto, okraj: Ljubljana-okolica, Kranj, Radovljica, itd.) ter laboratorijem okrožnih higienskih zavodov v Celju, Mariboru, Novem mestu in Gorici, kamor pač sodi mesto ali okraj proizvajalca. Slehernemu vzorcu je treba priložiti tako imenovano proizvajalno specifikacijo, to je določilo vseh sestavin in lastnosti živila. Na osnovi te specifikacije bodo higienski zavodi živila preizkusili ter dognali, ali niso morda zdravju škodljiva, ali vsebujejo vse potrebne hranilne sestavine in kakovosti. Šele na podlagi teh ugotovitev higienski zavod dovoli prodajo živila.

Vsaki proizvajalec živil mora pri slehernem izdelku, ki ga daje v promet v originalnem zavitku (embalaži), označiti na ovitku samem ali pa na prilepljeni vinjeti vidno proizvajalno oznako. Ta oznaka mora vsebovati ime podjetja in njegov sedež, ime proizvajalca ter osnovne podatke o izvori, sestavi in kakovosti živila (kar določa centralni ali pa okrožni higienski zavod), štato teža izdelka, navedbo številke, pod katero je bila registracija potrjena, ter dovoljenje Centralnega (okrožnega) higienskega zavoda.

Živilom, ki jih je tehnično nemogoče opremiti s proizvajalno oznako, to se pravi, ki se razpošiljajo v razsutem stanju ali nepakirano, je treba priložiti spremno listino z navedenimi podatki iz proizvajalne oznake, ali pa je treba te podatke navesti v fakturi. Zdravstveno pregledana in potrjena morajo biti tudi vsa živila, ki iz trgovske podjetja kupujejo v drugih republikah in niso bila

tamkaj pregledana. Isto velja tudi za vzorce tistih živil, ki jih uvozna podjetja uvažajo in razpečajo na ozemlju LRS.

Začasno so izzeti iz obvezne registracije: moka, vino, olje in mast. Seveda pa se bo tudi za vsa ta živila vodila postrežena, tekoča kontrola in bodo morebitni krivci strogo kaznovani.

Še posebej opozarjamo, da morajo vsi proizvajalci in trgovski podjetja poslati vzorce živil, ki so že v prometu, na pregled higienskim zavodom in to najkasneje do 29. oktobra t. l.

Vsak proizvajalec, ki bo daljal v promet nepregledano živilo in ki ne bi opremiti živilskega izdelka s proizvajalno oznako ali s spremno listino, bo po zakonskih določilih strogo kaznovan. Prav tako bo kaznovan tisti, ki bo poslal na trg živilo, ki po sestavi in kakovosti ne ustreza analizirani in potrjenemu vzorcu. Podjetjem pripravljamo, odvajamo, primerno denarno kaznijo, istočasno pa tudi nabrani denar odzvel in ga odposlal Skladu za socialne ustanove v Ljubljano, kjer bodo s to denarno vsoto nadalje razpolagali.

(Po nalogu Centralnega higienskega zavoda LRS v Ljubljani.)

NEDELJSKA ZDRAVNIŠKA SLUŽBA V TRBOVLJAH

Od sobote 4. oktobra popoldne do ponedeljka 6. oktobra jutraj v ambulanti v Trbovljah.

ZASAVSKI PIONIR

Kotiček za naše pionirje in pionirke

Na letovanje so ostali lepi spomini

Pozdravil nas je lep sončni dan. Naše navdušenje se raslo. Na letovanje gremo! Prvi udeleženci so že na zbirališču. Počasi teče čas. Vedno jih je več. Blizu se ura odhoda. 38 pionirjev iz Hrastnika je pripravljeno. Oči jim žarijo, lica rdijo, napeto čakajo na znamenje odhoda. Učiteljice Zdobovškova, Valjeveva in Remsova so tudi zvrzeli. Končno gremo. Pesem preplavi dolino in sliši se samo še enakovrnen topot korakov. Strmina se počasi bliža. Pa kaj je to mladim, neugnanim nogam! Spešno hite proti cilju.

Pri koči na Kalu je ob istem času že vse razburjeno. Je malica pripravljena in sobe urejene — leté vprašanja. Tudi kosilo se že kuha. Popoldne polzi mimo nas. Prva izvidnica se žalostno vrača: še nikogar ni na vidiku! Zidajci nam udari na ušesa vršice. Tu sol vse hiti nasproti. Tudi učiteljici Stana Vošanar in Šerbakova, ki sta prišli že prej, da pripravita vse potrebno, veseli pozdravlja na vse strani. Pozdravi, smeh in dobra volja vseposodi!

Malica! Še nismo nič lačni. — slišiš. A kmalu vidiš junake z velikimi kosi kruha, ampak seveda samega. Je le prijetno, če se te kdo spomni in še celo s takšnim spominkom.

Predno smo vse uredili, nastelili po spalnicah, se je približal večer. Nihče ni čutil utrujenosti. Sama zdrava razpoloženost, toda pri Pozdravu zastavi slovesna resnost. Že spet jesti! Vsa tarna: »Preveč! — ne bom mogel jesti.« nazadnje pa prosijo še za doček.

Z novim dnem se je začelo novo delo, novo veselje. Izleti, igre, resni razgovori, zabava, pomoč v kuhinji — to se je vrstilo vse jeden. Naši korenjaki v nogometu so se pomerili ob obisku Mrzlice s Trboveljčani. Izgubili so, a masčevanje je sladko. Tudi oni bodo vrnili obisk na Kalu! Res, obiskali so nas, a poraz je bil spet na naši strani. Toda nasprotniki so bili večji! Ali boljši?

Taborni ogenj je sploh poglavlje zasa. Vnema zanj se je pokazala, ko smo ga prižgali. Razgorel se je v močnem plamenu, b katerem se je razvijal naš kulturni program.

Navzoč je bil tudi tov. Kuvavica, ki nas je ravno ta dan obiskal. Mladi pevci in recitatorji so nas razveselili s svojim prirsnim nastopom. Manikalo ni ubranega petja, šal, pripovedi iz partizanskih dni in seveda tudi kola me. Kar prekmalu je bilo treba iti v posteljo. Še dolgo v noč so se na skrivaj pomenovali o tabornem ognju, o straži ob ognju in o naših težkih dneh v partizanih. A tudi zanje je prehitro napočil čas počitka. Ogenj je ugasnil, čez letovišče se je zgrnil mrak.

Nazaj gredo smo se oddaljili spominu padlih borcev v NOV z žalno slovesnostjo pri spomeniku padlega pionirja Pusta.

Lepo je bilo; brez težav seveda ni šlo. Glavno vprašanje je bila voda, potem prenočišče, ker so vsak dan prihajali novi pionirji, ki bi radi ostali pri nas. Slišalo se je, da tudi umestne opazke planincev, ki bi radi šlije časa ostali na planini, a ni bilo prostora. Izba, ki je bila rezervirana v ta namen, je bila vedno polna.

Na letovanje so ostali lepi spomini. Vsi, ki so letos letovali, se še sedaj veselo prihodnjih počitnic. Upajmo, da se jih bo priglasilo še več kot letos.

ANIMIMIVOSTI

KOLIKO LJUDI JE NA ZEMLJI?

Po statističnih podatkih je danes na svetu 2 milijardi in 400 milijonov ljudi. V Afriki jih živi približno 100 milijonov, v Severni Ameriki okrog 216 milijonov, v Aziji brez SZ 1 milijarda 212 milijonov, v Evropi 398 milijonov, v Oceaniji okoli 13 milijonov in v Sovjetski zvezi 193 milijonov (1946). Prebivalstvo se pomnoži na zemlji vsako leto za okrog 25 milijonov. Rodi se vsak dan 60.000 več otrok, kot pa jih umre. Prebivalstvo sveta narašča hitreje tudi zato, ker danes zaradi napredka zdravstvenih vede ne umre več za kužnimi boleznimi toliko ljudi, kot jih je umrlo še pred nekaj desetletji.

NA KATERIH BOLEZNIH UMRE NAJVEČ LJUDI

V zahodnih državah in v ZDA narašča umrljivost zaradi bolezni srca. V Franciji umre 20 odstotkov bolnikov zaradi bolezni na srcu. Prav tako se večja umrljivost zaradi raka. Na tej bolezni jih umre okrog 13 odstotkov. Isti odstotek smrtnih primerov terja tudi živčne bolezni. Osem odstotkov jih umre zaradi starosti, prav toliko zaradi bolezni na dihalih. Tuberkuloza terja danes le še okrog 4 in pol odstotka vseh umrlih. Na žleznih boleznih jih umre 4,3 odstotka. Razne nesreče pa terja 3,8 odstotkov vseh umrlih.

Župnik Peter Golob žali očetovska čustva

Pred kratkim je Jožetu Lebarju, rudarju v Kisovcu nad Zagorjem, umrl otrok. Ko je oče šel plačat pogrebne stroške, je dejal, da mu je za otrokom hudo. Župnik Peter Golob v Zagorju pa mu je nato odgovoril, naj mu ne bo za otroka nič žal, saj je letos še tako polovico otrok premalo umrlo. Rudar Lebar je bil zaradi takega odgovora župnika tako razjarjen, da je malo manjkalo, da bi župnika kresnil po glavi, kar bi ne bilo prav nič čudnega, ker je župnik na tako surov način žalil najsvetejša čustva staršev. Kako dolgo bo župnik Golob še izzival v Zagorju?

16.000 LJUDI V ZRAKU

Po statistiki mednarodnega zračnega prometa se nahaja vsako uro 16.000 ljudi v zraku in sicer v normalnem potniškem prometu. Lansko leto beleži potniški promet 34 milijonov potnikov. Pot, ki so jo preleteli, je 73.000-krat daljša kot ekvator.

FOTOGRAFIJA V NEVARNOSTI?

Pišajo, da je fotografija, ki se je v zadnjem stoletju tako razvila, da si brez nje že ne moremo več misliti nobene znanstvene stroke, tehnike in gospodarske dejavnosti, baje resno ogrožena. Angleški učenjak E. Chamberlain pravi, da čez kakšnih deset let fotografija ne bo več v rabi. Fotografija je vedno bolj ogrožena, ker je na fotografske plošče in film emulzija, ki je za svetlobne žarke občutljiva. Na njih je vedno več sledov radioaktivnega izžarjevanja. Fotografski negativ se bode čez nekaj let naglo kvariti, da fotografiranje ne bo več mogoče. Vzrok je iskati v vedno večji uporabi atomske energije.

Resnica je, da močnejše izžarjevanje vpliva na fotografski material, vendar je vprašanje, ali se bo uporaba atomske energije v desetih letih že res tako razvila in ali bo res radioaktivno izžarjevanje tako močno. Če bi bilo izžarjevanje tako učinkovito, bi postalo nevarno tudi za živa bitja in za rastline. Znanost bo morala še prej odgovoriti na vprašanje, kako naj se prepreči premočno radioaktivno izžarjevanje.

KAKO SO POZVRČILE PROMETNO NESREČO

V državi Hajderabad v Indiji so kače povzročile veliko avtobusno nesrečo, pri kateri je poginilo 34 ljudi. Indijska informacijska agencija je javila, da so bili v avtobusu krotitelji kač, ki so imeli med svojo prtljago na strehi zaboj s strupenimi kačami. Med vožnjo se je zaboj odprl in neka kača se je splezila do šoferja. Šofer se je kačo razumljivo tako utrušil, da je izgubil oblast nad volanom. Avtobus se je prevrnil. Vsi potniki razen šoferja so se ubili.

Pomenki z našimi bralci

J. Zidani most. — Na vaše vprašanje glede pokojnine sledeče: če ste bili v plačnili skupini IV/2 oz. IV/1, nimate pa popolne srednjeevropske izobrazbe, tedaj boste dobili pokojnino po točki b) iz prvega odstavka 10. člena Uredbe o določanju in o prevečbi pokojnin in invalidnin (Ur. list FLRJ št. 39/52 in št. 47/52).

T. K., Retje. — Pišete, da se nameravate kot upokojenec in vdovec poročiti ter vprašujete, če bo vaša žena imela pravico do družinske pokojnine. — Na vaše vprašanje najдете odgovor v listu »Upokojenec« št. 4/1952, stran 7.

Lolze D. — Glede sedanje Božičeve hiše v Lokah smo zadnjič omenili, da jo je sezidal nekdanji rudniški ravatelj Eihlhalter leta 1879. Tej hiši so nekoč rekli »pri Lesjakih«, prav tako tudi »pri Francinovi«, spet drugi pa »pri kosmatih materi«. Do leta 1910 je imela v tej hiši socialistična organizacija svojo pisarno, prav tako so bili tamkaj do leta 1910 vsi socialistični shodi in zborovanja. Od tega leta dalje pa so imeli nekdanji socialisti svoje prostore že v sedanjem Delavskem domu v Trbovljah.

Režika M. — »Berl-berl« je bolezen, ki je razširjena v vzhodni in južni Aziji. Svoj izvor ima v pomanjkanju vitaminov v hrani.

Vilko T. — Po letošnji komasaciji šteje trboveljski okraj 49.784 prebivalcev. V našem okraju se je rodilo letos do konca avgusta 718 otrok, umrlo je 344 ljudi, poročilo pa se je letos do konca avgusta v trboveljskem okraju 258 parov.

Ivanka P. — Glede vodenske šole v Trbovljah tole: šola je bila sezidana leta 1892. Takrat je bila enonadstropna. Leta 1904 so jo prezidali v dvonadstropno. Pred letom 1892 je bil pouk v »stari šoli« pri trboveljski Glazuti, ki so jo letos zaradi razširjenja Strojne tovarne »Miha Markin« podrl. Po pripovedovanju pokojnega Leopolda Medveška je bila prva ljudska šola na Vodah v hiši, kjer je sedaj »rudniški konsum«. Ta hiša je bila nekoč rudniški hlev, ki so ga prezidali v šolo. Pouk je bil takrat na šoli nemški, prvi dve učiteljici na tej šoli, ki ju je plačal rudnik, sta bili seveda Nemki.